

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN:
 Egész évre ... 480 Lei.
 Fél évre ... 240 Lei.
 Negyed évre ... 120 Lei.
 Havonta ... 40 Lei.
 Hirdetések díjazás szerint
 Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASAGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

Feladó szerkesztő:
 Károly Józsei.

Szerkesztőség
 Arad, Acsev-palota.
 Kiadóhivatal:
 Bulv. Regele Ferdinand 2A.
 (József főherceg-ut.)
 (Aradi Nyomda Vállalat.)
 Sürgőnycim: Közlöny, Arad.
 Telefonszáma:
 Szerkesztőség és kiadóhivatal
 151.
 Egyes szám ára 2 lei, vasárnap
 3 lei. Buourestiben 50 banival
 több.

Vér folyik

ismét a Balkánon, Bulgária, amely, állandó forradalmak központjává lépett elő, ki sem heverve még a Sztambulijiszky kormány elűzésével járó vérvesszeséget, most újabb sebesülés veszteségét szenvedte el. Az orosz mérge elhatolt ebbe az országba is és kezdi már éreztetni pusztító hatását. Még alig két hónapja, hogy Bulgária megunva Sztambulijiszky és parasztjai rémuralmát, elzavarta a testén élősködő parazitákat és rendes polgári kormány alkotásával bekapcsolódott a többi európai alkotmányos állam közösségébe. A parasztpárt által elnyomott polgári osztály mozdult meg akkor és kitért a rend forradalma. Az egészséges forradalom azután visszaállította ismét a király és a törvények tiszteletét és minden arra mutatott, mintha Bulgária is a komoly konszolidáció útjára tért volna.

Néhány nap óta az európai sajtó visszhangzik az új bolgár forradalomtól, véres harcokról jönnek jelentések. Belgrádon keresztül olyan hír érkezik, hogy a miniszterelnököt meggyilkolták és a ki-

rály is a felkelők foglya. A jelentések arról tudósítanak, hogy ezután kommunista forradalomról van szó, az esztendőknél át folytatott orosz kommunista agitáció most forradalom alakjában hozta meg gyümölcsét, szovjetek alakulnak mindenfelé, jog- és törvényisztelet, magántulajdon szentsége illuzóriussá vált. A hírekről hivatalos cáfolat még eddig nem érkezett, csupán a Bolgár Távirati Iroda közli, hogy az európai sajtóban a bolgár forradalomról megjelent közlemények erősen túlzottak.

Még mindenki élénken emlékszik a szomorú végű magyar kommunista forradalomra. A sokat szenvedett országot a lelkiismeretlen kommunista agitátorok a végző kétségbeesésbe taszították, olyan sebeket ejtettek hazájuk testén, amiket az csak évtizedek alatt heverhet ki. Hasonló sors vár most Bulgáriára, a Balkánok erre a szorgalmas, józan országára. Biztosat nem lehet még tudni a bulgáriai zavarokról, de annyi tény, hogy vér folyik a bolgár mezőkön, egymást gyilkolják az emberek, a rendet és békét szeretők a fizetett ügynököktől fanatizált rombolókkal harcolnak.

Kimondták az ellenállás végét.

(A történelmi jelentőségű tanácskozás. — Stresemann Párisba megy.)

Berlinből táviratozzák: A birodalmi kormány a megszállt területek képviselőivel folytatott tanácskozásáról a következő hivatalos jelentést adták ki: A megbeszélésen a birodalmi kancellár felvázolta a birodalom pénzügyi helyzetét, amely ha a Ruhr-segélyeket tovább folyósítják, olyan gazdasági és politikai következményekkel fog járni, hogy azokat a kormány és a nép nem bírja el. — Váázolta, hogy a kormány tárgyalásai a volt ellenséges hatalmakkal az elűzöttek visszatéréséről, az elfogottak szabadon bocsátásáról, a Rajna-és Ruhr-vidéken a szuverenitás visszaállításáról eredménytelenek maradtak, mert a kormány azt a feltételt kötötte ki, hogy mindez az ellenállás megszüntetése előtt történjen. Így azután a passzív ellenállás folytatásától nem lehet remélni a külpolitikai helyzet javulását.

A kancellár előterjesztése után a megszállt területek képviselői a német nacionalisták kivételével, egyhangulag arra az álláspontra

helyezkedtek, hogy a pénzügyi kimerültségből származó okok miatt az ellenállást haladéktalanul fel kell függeszteni, mert ellenkező esetben az a veszély fenyeget, hogy az ellenállás saját népük ellen szolgál fegyverül. A birodalom és a Ruhr-vidék képviselői vállalták a feladatot, hogy a megszállt területek lakosságát a munka felvételére bírják.

Miután a politikai pártok megfekték nyilatkozataikat, kijelentette a kancellár, hogy a kilenc hónap óta ellenállás megszüntetésért a felelősséget kizárólag a birodalmi kormány viseli és felkérte a képviselőket, hogy a rend szabályok keresztülvételén támogatassák a kormányt.

Berlinből táviratozzák: A késő esti órákban tartott minisztertanácsban kimondták a passzív ellenállás megszüntetését. A minisztertanácsban nézeteltérés merült fel a Ruhr-terület lakosságához intézendő felhívás szövege miatt. De remélik, hogy megállapodnak a felhívásban, amelyben a Ruhr-lakos-

A cukorbetegség gyógyszerének felfedezéséről.

(Amíg az Orgenothierapia az „Insulinig” eljutott.)

Irta: dr. Török Dezső.

(I.) Orgenothierapia — szervekkel való gyógyítás, a laikus előtt ma még egy érdekes idegen szó, az orvosi világban azonban egy különleges tudomány gyűjtő neve és már a mindennapi gyakorlatban is alig nélkülözhető gyógy-eljárás, amely igen rövid idő alatt a köztudatba is át fog menni, úgy mint már sok oly tudományos kérdés, mely a köz javát szolgálja. — Lényege az, hogy egyes állati szervek — mint pl. pajzsmirigy, mellékvese, emlő, hasnyálmirigy, here, petefészék — gyógyszerül használhatók fel oly betegeknek, kiknél betegségük okaként egy meghatározott szerv működésének zavara nyert megállapítást. Már a legrégebb időkben is megtalálhatók ezen gyógyeljárás empirias nyomai; régi feljegyzésekből tud-

juk, hogy a régi rómalaknál az emberi és állati szervek és nedvek becses gyógykincseknek tekintettek, agybetegekkel nyers agyvelőt, májbetegekkel nyers májat etettek, Galenus (Kr. u. II.) században) tudóvsznel a róka tüdejét alkalmazta; öregkori szexuális gyöngeségnél római patriciusok az arenában elesett gladiátorok friss meleg vérért itták. — Mindezen gyógyeljárásnak csak egy közös alap gondolata lehetett — mely lényegileg csaknem azonos a mai felfogással — nevezetesen minden egyes szerv külön-külön egy-egy speciális funkcióval rendelkezik. Ezen funkcióban azonban támadhat valamelyes zavar, mely aztán korrigálható, illetve compensálható valamely egészséges állapot azonos szervének adagolása által. Természetesen a régieknek ez az állati azonos szervekkel való gyógyítása nélkülözött minden theoretikus alapot, tisztán tapasztalati volt és a középkor gyógyászai is változatlanul vették át. Az idők további fo-

lyamán egyre csökkent a gyógyeljárás iránti bizalom, a kúrusszéknek lett kedvelt szere és a népnek babonája.

A múlt század közepén Brown-Séquard foglalkozik a kérdéssel, kísérleteket végez s eredményekéről számol be, de munkálkodásának első eredményeképp hitetlenséggel, sőt kiganyolással is találkozunk — mint ahogy ez már azelőtt s azóta is annyi uttorónék jutott osztályrészül. — De ő csüggedés nélkül folytatta buvárkodását s ő mutat rá először a belső secretio nagy jelentőségű kérdésére, mely a mai modern organothierapia alapját képezi. Állapodjunk meg tehát e kérdésnél, melyre néhány szóval rávilágítani kívánunk. A belső secretio fogalma bizonyos szerveknek, mirigyeknek azon képességét öleli fel, mellyel — azon tulajdonságuk mellett, hogy kifelé ürítenek váladékot (a kivetető csővel bírók), bizonyos termelt anyaguk nem kifelé választódik el, hanem közvetlenül a

vér és nyirok útján szivárogo a szervezetbe. Egy-egy szerv a specifikus chemical terméke útján befolyásolja egymást s ez a kölcsönös egymásra hatás az u. n. chemical correlatio. Ezt a kölcsönös egymásrahatást létrehozó anyagot Starling hormonnak nevezte el (görög eredetű szó s izgatóst jelent). A belső secretio vagyis a hormonok által oly anyaghoz jut a szervezet, melyre első sorban az élet normális fentartásához van szüksége, másrészt oly anyagokhoz, melyek esetleges mérges anyacse-retermékeket szétbontva, azokat a szervezetre nézve ártalmatlanná alakítják. A correlatioiban zavar támad, ha egy illető szerv veszületetlen, vagy műtét következtében hiányzik, vagy megbetegszik, mely esetben a hormon-productio csökkentebb vagy fokozottabb a rendesnél, avagy teljesen hiányzik. De a belső secretio zavarok sokféleségét a hormon-termelésnek nem csak csökkent, vagy fokozott volta, hanem kvali-

ságot a munka megkezdésére serkentik. Értesülés szerint, amely még nem nyert megerősítést, a minisztertanács tagjai egyhangúlag hozták meg a határozatot, a melyhez Knilling bajor miniszterelnök is hozzájárult. Elhatározták, hogy a határozatot nem közlik a szövetségesekkel, mert azt belpolitikai intézkedésnek tartják. — A kormány továbbra sem ismeri el a megszállás jogosságát, ragasz-

kodik ahhoz, hogy a kiutasítottakat visszaengedjék és a megbüntetetteknek megkegyelmezzenek.

Párisból táviratozzák: A *Matin* azt írja, hogy a meginduló tárgyalásokra *Stresemann* német kancellár valószínűleg Párisba utazik.

Berlinből táviratozzák: Berlini lapok szerint a passzív ellenállás beszüntetéséről szóló deklarációt ma hozzák nyilvánosságra.

Az „idegennyelvű” cégtáblák.

(Impressziók a polgármesteri kongresszusról. — Beszélgetés dr. Georgevici temesvári főpolgármesterrel.)

(Saját tudósítónktól.) A *Közöny* munkatársa beszélgetést folytatott dr. *Georgevici* Lúcián temesvári főpolgármesterrel a most lezajlott polgármester-kongresszusról. Arra a kérdésre, hogy milyen impressziói vannak a kongresszusról, a főpolgármester a következőket mondotta:

— Igen nagy jelentőséggel bír speciálisan ez a mostani kongresszusunk a városok, sőt a községek jövő fejlődését illetően is. Nagy jelentőséggel azért, mert nem volt üres szófecsérlés ez a mi mostani találkozásunk, hanem a munka, a komoly és tartalmas munka kongresszusa. Magas és felemelő volt ez a kongresszus minden tekintetben, mert az ide kiküldött urak tudatában voltak feladatuknak, tudatában voltak annak, hogy a román városok — és ezzel az egész ország jóléte, — azok fejlődése és virágzása forog kockán. A kongresszus nagy jelentőségét mi sem

bizonyítja jobban, mint az a tény, hogy azon részt vett a kormány hivatalos kiküldöttje *Varraru* inspektor general és dr. *Negulescu*, a külföldön is neves egyetemi tanár, aki a román közigazgatási jog legnevesebb előadója. Bennünket a kongresszuson két szempont vezetett: először is elősegíteni a kormány munkáját az adminisztrációs törvényjavaslat kiküldésében, másodsor pedig biztosítani a városok tekintetben való függetlenségét és önállóságát, mert csak ez vezethet ahhoz a jó léthez és boldogsághoz, amelyet már említettem volt. Ami az első kérdést illeti; a kormány adminisztrációs törvényjavaslatát úgy vetjük tárgyalás alá, hogy csak a bennünket érintő részét vitattuk meg, s a javaslatnak a városi függetlenségét s az alkotmányon kívül biztosított szorosán vett autonómiáját vettük különös tárgyalás alá. A javaslatnak e részével — még a

regatbéli kártársak is — mindannyian egy véleményen voltunk. Egyhangúlag állapítottuk meg azt, hogy a javaslat hiányos és kevés gyakorlati érzékkel lett megszerkesztve. Ez pedig olyan fontos, a minek nagy horderejét csak mi ismerjük, akik a város lakosságával naponta érintkezünk, akik a teoretikus alapon megszerkesztett törvényjavaslat végrehajtó közegei vagyunk és akik a nép ügyesbajos dolgát közelről intézzük. — Már pedig teoretikus alapon egy várost vezetni nem lehet. Akik a javaslatot szerkesztették, lehetnek kiváló jogászok, elsőrangú törvénytípusírók, de a javaslat mégis csak a zöld asztal mellett készült s ez meglátszik. Az ország egyetemes érdeke, hogy a javaslat mai formájában ne legyen törvény! Ez a nézőpont vezette a kongresszust akkor, amikor elhatározta, hogy egy önálló, saját maga szerkesztette törvénytervezettel lép a parlament elé. Irja meg kérem, és ezt különösen hangsúlyozni kívánom, ez a mi benyújtandó javaslatunk nem akar kontrakarizmus lenni a kormánnyal szemben. Azért választottuk ezt a módját észrevételeink megtételére, mert ha egy a parlamentben helyet foglaló tagunk a javaslat tárgyát alkalmával tenné meg észrevételeit, azokkal a törvényhozó testület érdemben úgy nem tud foglalkozni, mint egy teljesen készen levő és kinyomtatott tervezettel. Tehát a kormány adminisztrációs javaslatával együtt kerül a ház asztalára a mi tervezetünk is. Ter

vezetünk előadója a parlamentben dr. *Costinescu* bucaresti főpolgármester. Hisszük és reméljük, hogy úgy a kormány, mint a törvényhozó testület honorálni fogja javításainkat s a két adminisztrációs tervezet egybevetve emelkedik majd törvényé. Egészséges, fejlődésünket minden oldalról biztosító várospolitikát akarunk a jövőben folytatni s ez készítette arra a kongresszust, hogy a városok u. n. „municipális” jellegével is foglalkozzék. Még ma is léteznek *municipális* és nem *municipális* jelleggel bíró városok. Nos az elkészítendő tervezetünk szerint a jövőben minden város *municipális* jellegű lesz, sőt mi több, ilyen értelemben véve, még a községek is *municipális* jogokat nyernének. A fejlődés útját akarjuk egyengetni és biztosítani és ez készítette arra, hogy a teljes városi és községi autonómia mellett foglaljunk állást.

Arra a kérdésre, hogyan áll a munkáslakások építésének ügye, a következő választ kaptuk:

— A tervezett munkáslakásokat okvetlenül felépítjük. Sajnos, egyelőre technikai akadályok merültek fel, amelyek megakadályoznak az építkezés megkezdésében. T. i. a megtartott árlejtéses árverést a miniszter nem hagyta jóvá és újabb árverés megtartását rendelte el. Ezt a legközelebbi jövőben ki is írjuk s a miniszteri jóváhagyás után azonnal hozzákezdünk az építkezéshez.

Arra a kérdésre, hogy mi a véleménye a főpolgármesternek a

visának változása is okozhatja és mindezen zavarnak megfelelően jelentkező tünetek is különböző változatban léphetnek fel. Ezek az okok s a nekik megfelelő okozatok vagyis a belső secretios zavarok s az ezeknek megfelelő tüneti (klinikai) megnyilvánulások közötti összefüggések felderítése képezi a mai modern organotherapia alapját és feladatát és oelja pótolni azt a szervet, melynek hiánya vagy betegsége a kóros tüneteket okozta.

A gyakorlatban jelentős szereppel bíró organotherapiás szerekek: az igen elterjedt pajzsmirigy-készítmény, mely a juh-pajzsmirigyéből lesz előállítva és a kretinismus, mixoedema, cachexia strumipriva eseteiben, továbbá tekintettel arra, hogy az anyagcserét erősen fokozza, az elhíjasodásnál nyer alkalmazást. A mellékvese készítmények — Adrenalin, Tonogen — az ezen szerv megbetegedése folytán fellépő bronzkórnak (Addison kór) gyógyszere, de ezen kívül egyéb felhasználhatóságának sokfélesége is egyik legbecesebb gyógyszerkincsünké tette. A petefészek működési zavarainál a petefészek készítmények, férfiak szexuális gyöngeségénél ál-

lati (hika) herének kivonata, szoptató nő esetleges csökkent tej-elválasztásánál állati (tehén) emlő és placenta készítmények, cukorbetegségnél az Insulin, mely állati hasnyálmirigy szigetes (Insularis) szerkezetéből előállított készítmény, nyernek alkalmazást. S mindjobban terjeszkedik a modern gyógyászatban az organotherapia, a folytonos kísérletek az orvoslás számára egyre újabb lehetőségeket adnak, melyekről azonban e helyen nem számolhatok be, mert átlépném vele eredeti témám határait. Az organotherapiának e rövid és vázlatos ismertetése után reá térek e tudományág legújabb s így legaktuálisabb eredményére: a cukorbetegség gyógyszerére: az „Insulinra”.

A felfedezés két fiatal kanadai orvos, Banting és Best nevéhez fűződik, akik másfél év előtt 1922. tavaszán Torontóban (Kanada) I. R. Macleod vezetése alatt álló élet-tani intézetben, beható és eredményes kísérleteik után megteremtették a cukorbetegség új gyógy-módját. Az érdem azonban nem egyedül az övék, mert bár a megoldás szerencséje valóban nekik dődött, az utat, melyen eddig el-

jutottak, 34 év előtt jelölték meg Mehring és Minkowsky német orvosprofesszorok; ők 1889-ben kísérleteket végeztek kutyákon, melyeknek kiirtották hasnyálmirigyét s azt tapasztalták, hogy e hiánynak következményeképpen a leg súlyosabb cukorbetegség lépett fel, annak minden kifejezett tünetével (cukorkiválasztás a vizeletben és szőlőcukor felhalmozódás a vérben.) E kísérlet képezi alapját a cukorbetegség therapiájának. E megjelölt uton tovább haladt a szintén német Forschbach, ki egy szenzációs állatkísérlettel megerősítve Mehring és Minkowsky eredményeit, még egy hatalmas lépéssel tovább jutott. A kísérlet abban állott, hogy két kutyát egy operációval egymással közös életbe egyesített, mintegy összenőtt ikrek módjára s ennek megtörőféntével kiirtotta az egyiknek hasnyálmirigyét s aztán figyelte, vizsgálta ennek következményét; mindkét kutyája huzamos időn át egészséges maradt, de midőn hónapok múltán ismét szétválasztotta őket, akkor a hasnyálmirigyétől megfosztott kutyánál bekövetkezett a cukorvizelet s a cukorbetegség egyéb tünetei, mely tüneteknek avomai

sem jelentkeztek addig, míg a hasnyálmirigy birtokában levő másik kutyával Parabiosisban élt, jeleül annak, hogy egy hasnyálmirigy 2 kutyának cukorforgalmát tudta egyensúlyban tartani. Kétségtelen volt tehát e kísérletek után, hogy a hasnyálmirigy az a szerv, mely a szervezet cukorforgalmát szabályozza. Ez a szerv egy kalapáchoz hasonló hosszukás nagy mirigy, mely a gyomor mögött fekszik a hátulsó hasfalán, kivetítő csővel bíró mirigy részről s egy szigetes részről (Langerhans' sehe Inseln) áll. Egyik legkiválóbb német pathologus, Weichselbaum, korboncolásai közben felismerte e szigeték szerepét s megállapította, hogy a cukorforgalom szabályozását illetően e szigeték belső secretioja az, ami fontossággal bír. Még közelebb — csaknem egészen — jutott a célhoz Zuelzer, ki 1909-ben hozza nyilvánosságra eredményeit, ő is már a szigetes részről veszi anyagát, de készítménye nem tökéletes s eredményei csak váltakozó sikertiek és kellemtelen súlyos mellékhatásokkal találkozók, lényegileg azonban egészen közel jutott Banting és Best mai felfedezéséhez.

cégtáblák megadóztatásáról, a következő a válasz:

— Még a Consiliul Dirigeni egy rendelete annak idején határozottan elrendelte a románnyelvű cégtáblákat s így önálló magyar és német cégtáblák nem is létezhetnek. Annyit azonban mondhatok, hogy eddig Timisoara állapította meg a legmérsékeltebb cégtáblaadót.

A veszélyes Duse.

(A nagy tragika bécsi szereplése.)

(A Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) A nagy Duse Bécsben van. Szigorú inkognitóban érkezett meg és az Imperial-szállóban vett lakást. Duse már a 60 év felé jár, sok kicsinyes pózával faldán a korát takargatja. Pózái a neveltség ingerével hatnak. A szálló vendékönyvébe ezt írta be: „Eleonora Duse. Privát, született 1859-ben. Vigevanóban, férjzett, római, olasz állampolgár, velencei illetőségű”

Az Imperial szállóban lévő szobáját még egyszer sem hagyta el. Avagadro Maria Komorna társaságában tölti az egész napot. Az impresszáriója C. O. Barbieri sem megy be a szobájába. Duse az ételleit is a szobájában fogyasztja el. Egyszerű, polgári ételeket eszik. A próbákat az Imperial-szálló egyik szeparéjában tartották. Duse maga vezette a próbákat. Egy olasz társulat jött vele, amely két nőből és tíz férfiből áll. A próbákon úgy viselkedik, mint egy zsarnok, hisztérikus és goromba. Nem csak színházi star, hanem királynő akar lenni Kärtársai fölött. — A Komorna egy hírlapíró sem enged be Dusehoz. Azzal küld el mindenkét, hogy a művésznő már 30 éve nem adott interjút. Lehet, hogy Duse D'Annunziót lát minden újságíróban. A legtöbb bécsi riportert megpróbálkozott azért vele, de mindegyik hosszú orral fúvozott. Azonban nem ez az egyetlen bogara a nagy művésznőnek, aki meg van róla győződve, hogy a művészet kötelez és ezért a legképtelenebb bogaral vannak. Igaz, hogy ez együtt jár az elkényeztetéssel, amif ez a nagy színésznő megérdemelt, mert a maga nemében valóban páratlanok az alakításai, amit az egész világ egyhangúan elismert.

Midőn Duse arról értesült, hogy az öltözője emeleten van, kétségbe volt esve. Az igazgatóságnak garantálnia kellett azt, hogy a művésznő egy idegennel sem fog találkozni a függöny mögött. Hogy milyen szeszélyes Duse, erre nézve jellemző, hogy a szálló bejáratától az autóg, bársonyszőnyeget kellett lefektetni az ő egyenes parancsára és a színházi öltözőből az utcáig is ilyen bársonyszőnyegekben akar lépdelni. Természetesen teljesítették ezt a kívánságát. Az öltözőjében egy vörös bársony,

függöny lógott — ezt el kellett távolítani, mert Duse nem szereti a piros színt.

A bécsiek nevetnek ezeken a pózokon és ezek miatt nem veszik komolyan Duset. A sajtó is elége-

Arad, új adóit nem hagyták jóvá.

(Azonnal életbe kell léptetni minden adót. — Az aradi prefektus döntése.)

(Saját tudósítónktól.) A Közlöny megírta annak idején, hogy Arad város vezetősége a belügyminiszter által engedélyezett adók egy részét szeptember elsején akarta életbeléptetni. A szakreferensek elkészítették az életbeléptendő új adókról szóló szabályrendeleteket, amelyek felett a tanácsult heti ülésén határozott. A tanácsi határozat megnyugtató volt Arad város közönségére nézve, mert az új adók csak kis része lépett volna életbe szeptemberben, egy részének a kivételi jogával nem élt a város, mert úgy találta, hogy azok a helyi viszonyokra nem alkalmazhatók, a többi adó, így például a cégtáblaadó kivétele csak január elsején kezdődött volna meg. A városi tanács napokig dolgozott a komplikált adótervezeteken, amelyek elkészülésük után

Merénylő asszony.

(Késeléssel végződő szóváltás.)

(Saját tudósítónktól.) Fennlak temesmegyei községében vasárnap délután Boata Tódor ottani községi esküdt felesége valami szóváltásból kifolyólag felelősségre vonta Kurilla Ileana odavaló asszonyt. A veszekedés hevében az esküdt felesége szoknyája alól egy már előre előkészített, éles kést rántott elő és azzal ellenlét több helyen megszurta és megvágta. A késelő asszony Kurilla Ileana karján csontig hatoló mély vágásokat tett. A súlyosan sérült asszonyt dr. Kriszianics községi orvos köthette be. A merénylő esküdt né ellen megindult az eljárási.

Az egyetemen tilos a politika.

(Ujabb diáktüntetés Bucarestiben)

Bucarestből táviratozzák: A fővárosi sajtó meglepéssel konstatálja, hogy az egyetemi tanárok jassy-i kongresszusa elfogadta Dimitriu tanár indítványát, amelyben tiltakoznak a numerus clausus bevezetése és a politikanak az egyetem falai közé való bevitele ellen.

Bucarestből táviratozzák: A fővárosi diáktüntetések tegnap megismétlődtek. Az esti órákban mintegy kétszáz diák helyezkedett el az északi pályaudvar perrónján, hogy fogadják a campoungi antiszemita gyűlésről érkező kiküldötteket. A rendőrség már előre tudomást szerzett a diákság készülődéséről és minden intézkedést megtett az esetleges zavargások megakadályozására. A pályaudvart katonai kordón zárta körül. A vonat megérkezése után a teológiai fakultás egyik hallgatója akarta üdvözölni a kiküldötteket, azonban a rendőrség megakadályozta. A diákok hangos „fujj” kiáltásai közben a rendőrség a perront rövid idő alatt megtisztította. A kiürítés után a diákokat a katonaság szétoszlatta.

detlenül tárgyalja Duse viselkedését a sajtó képviselőivel szemben. A „Stunde” így ír róla: „A szinpadon nagy ember Duse, de a mindennapi életben egy kicsinyes asszony”.

a prefektushoz kerültek jóváhagyás végett. Annál nagyobb feltűnést keltett Georgescu, János prefektus intézkedése, amely szerint visszautasította az adótervezeteket azzal az indokolással, hogy azokat kivétel nélkül a legrövidebb időn belül életbe kell léptetni. A prefektusi határozat szerint, tehát azok az adók is életbelépnek, amelyeket a tanács a helyi viszonyokra való tekintettel nem tartott szükségesnek kivetni. A belügyminiszteri rendelet ugyanis azt írja elő, hogy a tanácsnak joga van, vagyis nem kötelessége a rendeletben előírt adókat a közönségtől beszedni. Az adótervezeteket most ismét átadja a város és a legrövidebb idő alatt életbelépnek az összes adók, így a horribilis cégtábla-adó is, amely szerint minden „idegen nyelvű” cégtábláért évente nyolcezer lei adót kell fizetni.

Pardon, tévedés.

Cseh lap magyar barát politikája.

Prágából táviratozzák: A Cseke Slovenska Republika című lap azt írja, hogy a cseh külpolitika a Magyarországgal való megegyezéssel erőteljesen halad Közép-Európa konszolidációja felé. Magyarország sokkal rosszabb helyzetben van, mint Ausztria és azzal a ténnyel, hogy ezuttal a valóság talajára lépett, a létrejött genfi megegyezés lényegesen megkönnyíti Csehország helyzetét is.

Prágából táviratozzák: A cseh szlovák sajtóiroda kéri a lapok szerkesztőseit, hogy mivel a Benes és Bethlen közötti tárgyalásokról szóló közleményt tévedésből tette közzé, a lapok a közlemény kommentálásától tartózkodjanak.

Másfél milliárd.

(Emelkedett a bankjegyforgalom, ezért drágult minden.)

(Saját tudósítónktól.) A jegybank hosszú idő óta nem közölt kimutatást a bankjegyforgalomról és ezért nagy meglepetést keltett a most megjelent kimutatás, amely a román jegybank június havi bankjegyforgalmáról szól. A meglepetést az keltette, hogy ez év első felében pontosan egy félmilliárddal emelkedett a bankjegyforgalom annak ellenére, hogy a pénzügyi kormány szigorúan elzárkózott minden inflációs javaslat elől. Ez év júniusában 15 milliárd 861 millió volt a bankjegyforgalom, míg 1922. decemberében csak 15 milliárd 360 millió. A kimutatás részletesen közli, hogy 1914. év végén 615 millió, 1916-ban 1.452 millió, 1918-ban 2.339 millió, 1920-ban 9.414 millió, 1921-ben már 14.119 millió volt a bankjegyforgalom. Bratianu Vintila pénzügyminisztersége alatt egy és háromnegyed milliárddal emelkedett a forgalom. Míg a háborus évek végén a békebeli forgalomnak alig

érte el a négyszeresét, addig ma a békebeli bankjegyforgalomnak 26-szorosa, az utolsó háborus évi-nek közel kétszeresét teszi ki a forgalom. Az utolsó másfél év alatt másfél milliárddal emelkedett a bankjegyforgalom, tehát alig több, mint 10 százalékkal. Ezzel szemben a pénz vásárló ereje jóval nagyobb arányban csökkent. Az élelmickek árai a békebelivel szemben 33-szoros, a másfél év előtt tivel szemben közel kétszeres drágulást mutatnak. Másfél év alatt tehát a tizedrésznnyivel szaporodott bankóállomány értéke a felére csökkent. Ez az arány élenken bizonyíthatja minden inflációs politika csődjét, mert a szaporított pénz nem a mennyiségével arányos mértékben, hanem jóval nagyobb arányokban romlik.

Kezdődik a Balkánon.

(Egy francia diplomata nyilatkozata.)

Bécsből jelentik: A görög-olasz konfliktus egyszerre akuttá tette a Balkán zavaros politikájának valamennyi függő kérdését. Tekintettel a rendkívüli bonyolult helyzetre, amelyben a tisztánlátás híjjával csupán kombinációkkal lehetne eligazodni, kérdést intéztünk egy, a francia követséghez közelálló magas politikushoz, aki — mint a Levante alapos ismerője — Franchet de Esperay tábornokot kísérte. A tanácsos a következőkben vázolta a helyzetet:

— A görög kormány kapitulációja a nagyhatalmak egységfrontjával szemben természetes és elkerülhetetlen volt. Nem bocsátkozhatom szövetséges államok politikai technikájának bírálatába, csupán azt kell megjegyezni, hogy a presztizskonfliktusok zajosan hirdett megoldása nem jelent győzelmet a győzőnek és nem jelent vereséget a vesztesnek. Ha a presztizskonfliktus gazdaságilag ninosen mélyen megalapozva, úgy eredményei és veszteségei egyformán efemerek.

— Az olasz-görög konfliktus sulypontját nem is a csak demonstratív jellegű flotta-tüntetésben s a voltaképpen nem nagy összegű kártérítés megfizetésében kell keresni. Az új olasz miniszterelnök, úgy látszik, sok mindenben követi a kitűnő állam bölcsész és lelkes hazafi Macchiavellinek utasításait s igyekszik megbontani az olyan államcsoporthoz tartozó egységét, amelyek veszélyesek lehetnek Olaszországra. Kevésbé általánosan: Görögország számára a konfliktus balkáni része csak most kezdődik. A görög kormány jegyzékben követelte az albán kormánytól az olasz határmegállapító bizottság odamenekeült gyilkosainak kiadását. Az albán kormány erre igen éles hangú válaszában közölte, hogy a gyilkosok Görögországban vannak s amennyiben nem adnak ki őket, úgy az albán csapatok görög területen saját felelősségükre fogják követni a lépéseket.

— Ez, ha háborút nem is, de veszélyes és nyugtalanító határvillongást jelent. Másfelől hasonlóan válságos hírek és bizalmas értesülések érkeznek Szófiából és Belgrádból is, amelyek — mindenestre tulozva — huszezer embernél többre rugó, tüzéséggel is rendelkező macedón komitációs bandák jugoszláv területre való betörését jelentik. Bulgária és Jugoszlávia között 1912 óta barátságatlan a viszony, bizonyos rejtélyes kezek gondoskodnak arról, hogy Bulgária a lefegyverezés ellenére se legyen fegyvertelen, ugyanezek a kezek intézték még máig földerítetlen módon a bolgár forradalmat. Erről különben a közel jövőben illetékes fórumokon még szó lesz. Hozzá tartozik a helyzet zavarosságához, hogy Jugoszlávia és Görögország még 1923-ban szerződést kötöttek, amelynek titkos katonai klauzuláit egyik fél sem tartotta be s amely így illúzióssá vált, jöllehet Gónatasz görög miniszterelnök a szerződés további fennállásáról beszél.

Hogy áll a leu?

Szept. 26-án 100 leiért adtak

Nálunk:

- 2.63 svájci frankot.
- 7.86 francia frankot.
- 9.100 külföldi magyar koronát,
- 13.000 tényleges magyar koronát
- 14.100 belföldi magyar koronát,
- 33.200 osztrák koronát

- Zürichben 2.60 frankot
- Parisban 7.80 frankot
- Budapestben 9500—10800 kor.-t
- Bécsben 32.300 osztrák koronát
- Berlinben 57,500.000 márkát
- Prágában 15.60 szokolt
- Belgrádban 41.50 dinárt
- Newyorkban 43 centet
- Londonban 1 font 910 lei.

Aradon nem engedélyezték a nemzeti párt gyűlését.

(Népgyűlések Aradmegyében.)

(Sajtó tudósítónktól.) A román nemzeti párt Aradon és Aradmegye több községében naggyűléseket akart tartani. Az aradmegyei prefekturához beadványt intézett a nemzeti párt, amelyben kérte, hogy Aradon és a megye nyolc községében engedjék meg a naggyűlések megtartását. Ma kézbesítették a nemzeti párt vezetőségének a határozatot, mely szerint sem Ottlacán, sem Nadlacon nem engednek népgyűléseket tartani, miután ezek a községek a határ mentén fekszenek, ellenben a többi hat községben megengedték a politikai gyűlések megtartását.

A nemzeti párt aradi gyűlésének a megtartását egyelőre nem engedték meg, ebben az ügyben később fognak dönteni. A nemzeti párt a közelben Aradmegye hat községében nagyszabású gyűléseket fognak tartani. Taucon és Sebsen szeptember 27-én, Radnán szeptember 30-án, Józshelyen szeptember 31-én, Talpason október 7-én és Sirián (Világoson) október 11-én tartják meg a népgyűléseket, amelyeken mint szónokok

Pop C. István, Goldis László, Marsieu Jusztin, Grofsorean képviselők fognak szerepelni. Felszólai-

nak még Cozma Mihály, Vlád ezredes, Borneas Gyula dr., Veliciu Emil dr., és még többen.

Korfu kiűritését elhalasztották.

(Gyülekezik az olaszok tengeri hadereje.)

Athénből táviratozzák: Minden előkészület megtörtént már arra, hogy az olasz megszálló csapatok elhagyják Korfut, s a csapatok parancsnoka, — amint ezt hivatalosan is közölték, — proklamációban értesítette is Korfu lakosságát a kiűritésről.

Tegnap azonban megváltozott a helyzet. Eddig ismeretlen okok miatt a kiűrités megkezdését bizonytalan időre elhalasztották. A behajózásra készen álló csapatok a kikötőben táboroznak, s a behajózás elmaradt, sőt a neofalerói kikötőből visszatérő olasz hadihajók legénysége váratlanul Korfu alá érkezett.

Az egész olasz adriai-tengeri haderő Korfu alatt gyülekezik, azok a hajók azonban, amelyeknek a csapatokat kellene elszállítaniok, nem érkeztek meg. Érdekes körülmény, hogy az olasz meg-

szálló parancsnokság a tegnapi nap folyamán, amikor már ki kellett volna üríteni Korfut, új megszálló-postabélyegeket bocsátott ki és hozott forgalomba. Ezenkívül négy olasz repülőgép érkezett a sziget fölé, s ott felderítő, szolgálatot végez. Politikai körökben nagy aggodalommal néznek az események elé.

Párisból táviratozzák: A nagykövetek tanácsa már összeült, hogy a jamaikai gyilkosság ügyében tanácskozzék. Valószínűnek tartják, hogy az ügyben új vizsgálatot rendelnek el. Hírek szerint a nagykövetek tanácsa Görögország gondatlanságát nem állapította meg és így Görögország nem veszté el a letétbe helyezett ötvenmillió lírát. A tanácshoz beérkezett jelentés a jamaikai lakosság rosszindulatának és a tanult emberek hiányának tulajdonítja be a hibákat.

Szélhámos bajor királyi herceg.

(A becsapott banktisztviselő. — A szélhámóst kintassítják Ausztriából.)

Bécsből jelentik: Az osztrák főváros érdekes botránykrónikája ismét megszapordott egy esettel. A bajor Wittelsbach-dinasztia egyik fiatal tagja, Lajos Ferenc József herceg Topor gróf árnéven Bécsben szélhámosságot követett el. Egy tizenhét éves bécsi banktisztviselőnek házasságot ígért és lassankint negyvenmillió koronát csalt ki tőle, majd a mikor a lány pénze elfogyott, otthagya. A lány

feljelentésére a rendőrség megindította a vizsgálatot és megállapította, hogy a bajor herceg hamis utlevéllel jött Bécsbe, ahonnan már hónapokkal előbb különböző szélhámosságok miatt kitiltották és eltoloncolták. A családra való tekintettel a rendőrség hivatalos közlést nem adott ki az esetről és ha a herceg hozzátartozói meg tudnák egyezni a leánnyal, úgy a szélhámóst szabadon engedik és véglegesen kitiltják Ausztria területéről.

Irodalom, művészet

* Az aradi színház heti műsora. Csütörtökön: Szépasszony kocsisa, operette. A) bérlet. Pénteken: Fekete gyémántok drámai bemutató, B) bérlet. Szombaton: Marinka táncosnő, operette-bemutató. C) bérlet. Vasárnap: Marinka táncosnő, operette. Bérletszünet.

* A temesvári színház műsora. Csütörtök: Hamburgi menyasszony. Péntek: Velencei kalmár. Szombat: Hollandi menyecske. Vasárnap délután három óraker: Kék mazur. Este: Hamburgi menyasszony.

* Temesvári színház. Zöldhelyi Annus vendégfelléptével, premierhangulatban, pompás előadásban élveztik a Kék mazurt. A vendégművész kiváló alakítása mellett Sárvay Rózsi aratott nagy, őszinte sikert. Mint Grete bájos volt. Bodor, Zilahy és Szabadkai játszották a főbb szerepeket. Ismételtén felhívjuk az igazgató figyelmét a zenekar fogyatékoságára. (Dr.)

* Balla Böske új könyve. Balla Böske az „Erdélyi kertek“ ismeri nevű aradi írónője „Vihar a pusztában“ címen kis regényt írt, amelyet könyvalakban fog megjelentetni. Az írónő, aki legutóbb egy erdélyi novella-pályázaton első díjat nyert, megjelenő kötetére előjegyzést nyitott, amelyet a szerzőnél lehet eszközölni.

színre mintegy ötszázszor. Mikor a bécsi bemutató volt, a sajtó ezzel fogadta a darabot: végre egy operett, amelynek librettója is van, nemcsak zenéje. Budapesten a Fővárosi Operett-Színháznak volt sláger-darabja. Ilyen előzmények után került a darab Aradra. Róna igazgató nagy sulyt helyez arra, hogy a megfelelő sikert nálunk is biztosítani tudja. Marinka a táncosnő teljesen új díszletekkel kerül színre. A rendezés Tompa Bélának okoz még sok fejtörést. A címszerepet Horváth Mici játsza. Az első alkalom az idényben, hogy egyéniségének megfelelő szerepet játszhatson. Balogh Böske, Tompa, Gyöző, Ekcs, Mészáros Béla és Selmeczy játszóak még a főbb szerepeket. — A szépasszony kocsisa a múlt héten bemutatott nagyszerű operett kerül csütörtökön színre, a darabban a címszerepet Kovács Kató helyett az újonnan szerződött szubrett-primadonna, Somogyi Emmi játsza. Somogyi ezúttal lép fel az aradi közönség előtt mint szerződött tag. — Pénteken drámai bemutató lesz az aradi színházban. Jókai Mór nagyszerű regényét a Fekete gyémántokat alkalmazta színpadra Hevesi Sándor, amely a budapesti Nemzeti Színházban került nagyszerű előadásra. Az aradi bemutatón Kálmán Sári játsza a főszerepet. — Szombat estétől a városi színházban az előadások Marinka táncosnő premiéréjével este 8 óraker kezdődnek.

* Pénteken első szimfonikus hangverseny este fél 9-kor a timisoarai tiszti kaszinóban. Jegyek a „Bánát“ hirlap irodában Temesvár.

Mulatságok

* Mükedvelői előadás. A baia de crisi (körösbányai) mükedvelők jól sikerült kabaré-előadást rendeztek, amely után reggelig tartó tánc következett. A műsor számai között Herceg Ferenc „Péter és Pál“, Szini Gyula „Fekete pásztor“ című darabjai, Békeffy „Gábor és Korinthy tréfi“, ének és táncszámok szerepeltek. A szereplők közül Todoran Milike kellemes megjelenésével és ügyes játékával, Bródy Sárika rutinos alakításával és énekével, Fóthy Rózsi átértett szavaival és gesztusaival, Burdus Sándorné a mükedvelői színvonal felett álló alakítás produkálásával, Dálnoky Nusi rutinos előadásával, Pleszkóts Gizi pedig egy szerep ügyes megjátszásával aratott sikert. Csongrády István jóízű, humoros alakításáért és szép énekéért kapott tapsokat. Simon Péter eredeti alakításaival hatott. Salmon Naci rutinos szereplő, aki sokat kacagtatott, Salamon Ilonka, Todoran Milike, Boer Wandus, Pleszkóts Gizi, Péterfy Elvira és Weitner Böske énekes és táncos jeleneteikkel arattak sikert. Burdus Szivecske kedves énekéért és táncáért kapott megérdemelt tapsot. Az énekszámokat Brády Eszti ke kísérte rutinosan. Az estélyen Körösbánya és a környék intelligenciájának számos tagja vett részt. A megjelenetek a reggeli órákig volt együtt a legjobb hangulatban. A szereplők versenyének díjait Péterfy Elvira, Burdus Szivecske és Todoran Milike nyerték meg.

* Székrekedés. A budapesti egyetem belorvosi klinikájának jelentéséből kiténik, hogy a FERENC JÓZSEF keserűviz biztosan és fájdalom nélkül hat, s ezért aranyeres bántalmánál is ajánlható.

Buzica hivatalában.

(Mit állapított meg a vizsgálat?)

(Saját tudósítónktól.) Mai számunkban megírtuk, hogy Buzica Joan temesvár-gyárvárosi rendőr-kommisszárius újból elfoglalta állását, annak dacára, hogy ellene súlyos vádak miatt eljárás folyik. A rendőrség mai közlése szerint a vizsgálat csak kisebb mértékű fejelelmi vétséget állapított meg, azonban ez a közlés nem hivatalos jellegű és mi teljes egészében fenn tartjuk mindazokat a vádakot, a melyeket lapunkban nyilvánosan névszerint közzétettünk. Buzica több tanak bejelentett egyént fel idézett a rendőrségre és arra kény szeritette őket, jelentse ki irás-ban, hogy a rendőrtisztviselő ellen nincsen panaszuk. Bizonyos, hogy ezek a kiereszközt irások semmi érvénnyel nem bírnak a bíróság előtt.

Vizsgálat

aradi kereskedőknél.

(Hiányos számlák, amelyek a spekulatortörvény előtt keletkeztek.)

(Saját tudósítónktól.) *Seciureanu* Romulus aradi főügyész, az aradi ügyészség vezetője több aradi fötéri kereskedőnél vizsgálatot tartott. Átvizsgálta a számlákat és különösen ama számlának bemutatását kérte a főügyész, amely az áru vételárát és azt bizonyítja, hogy a nagykereskedő, akitől az aradi kereskedő az áruját vette, mennyiért vásárolta a gyárból az árukat. Ez az összeg természetesen a legtöbb kereskedő számlájára nem volt rávezetve. A főügyész ma délutánra beidézte ezeket a kereskedőket, akiknek vallomásáról jegyzőkönyvet vett fel. A közlöny munkatársa beszélgetett erre vonatkozólag az aradi Kereskedők Körének egyik vezetőségi tagjával, aki kijelentette, hogy az említett kereskedőket emiatt nem büntethetik meg, mert ezért az eladó nagykereskedők felelősek, de különben is a hiányos számlák régebbi keletkezésűek az új spekulatortörvény életbelépésénél és így az eset leg kijáró büntetés sem alkalmazható a nagykereskedőkre, mert ezek a mulasztást a szigorú spekulatortörvény életbelépése előtt követték el.

Az ellopott dollárok.

(Szélhámosok garázdálkodása Temesváron.)

(Saját tudósítónktól.) Furian-gos szélhámosok károsították meg ma délelőtt Temesváron Titz Róza dálnoki asszonyt. Az asszony 25 dollárt akart beváltani, amit Amerikából küldött neki az ura. Belépett az Agrárbankba, amikor egy 22 évesnek látszó fiatal ember szólította meg a kérdéssel, vajon pénzt akar-e beváltani? Az asszony igennel válaszolt, mire a fiatal ember megjegyezte, hogy ő tud egy asszonyt, aki többet ad érte. Együtt indultak el az ismeretlen asszony lakására és utjuk a Skudier parkon vezetett keresztül. Itt megszólította őket egy férfi, hogy nem találta-e meg az ő tizenhét-ezer lejét, amit ő a parkban elvesztett? Azonnal hozzálátott az asszony megmotozásához, majd a fiatal embert magával vitte azzal, hogy a rendőrségen motoztatja meg. Az asszony egy másik bank-

ba ment a pénzt beváltani, ahol nagy meglepetéssel állapította meg, hogy a huszonöt dollár hiányzik:

Hír Boris király lemondásáról.

(A bolgár miniszterelnököt állítólag elfogták. — Mi a helyzet Bulgáriában?)

Bécsből táviratozzák: Szófiából ellentétes hírek érkeznek a bulgáriai kommunista mozgalomról. Egyes jelentések szerint a kormány erélyes kézzel fejezi meg a zavargásokat, belgrádi hírek viszont arról tudósítanak, hogy *Carkov* bolgár miniszterelnök Szófiából megszökött és a fölkelők kezébe került, akik állítólag megölték volna. Későbbi jelentés azt mondja, hogy a hír valóságában kételkedni kell. Tény az, hogy mindmáig a miniszterelnök megölésének a hírért nem cáfolták meg de meg sem erősítették. Belgrádon keresztül érkezett híradás szerint *Boris* király repülőgépen el akart menekülni, de a macedon bizottság megakadályozta ebben. A király jelenleg a bizottság hatalmában van. Ezzel a hírrel egyidejűleg olyan hír is érkezett, hogy a királynak sikerült elmenekülnie.

Belgrádból táviratozzák: Boris király állítólag lemondott, de utóbb a lemondást visszavonta. A

Gyorsvonat Arad és Temesvár között.

(Október 1-től Aradig jön a bucaresti gyors. — Elkészült a menetrend. — Tomulescu képviselő sikeres intervenciója.)

(Saját tudósítónktól.) *Tomulescu* Cristian Radna országgyűlési képviselője Arad és Temesvár lakosságára és kereskedelmére nézve nagyonosságú ügyben kedvezően interveniált. *Constantinescu* Tancrednál, az államvasutak vezérigazgatójánál. Azt kérte, *Tomulescu* képviselő a két város polgársága nevében, hogy a *Bucurest és Temesvár között közlekedő gyorsvonatpár menetét Aradig hosszabbítsa meg a vezérigazgatóság.* Arad és Temesvár között ugyanis nem közlekedik gyorsvonat és így az Aradra és Curtici határon át a külföldre utazóknak Temesváron hosszabb ideig kell vesztegelniük és onnan személyvonaton kell folytatni utjukat. *Constantinescu* Tan-

Újabb szenzáció

az otllacat vámcsempészetben.

(Kizárási indítvány egy ügyész ellen.)

(Saját tudósítónktól.) Az otllacai vámcsempészes három aradi gyanúsítottját — mint jelentettük — a rendőrség ismét őrizetbe vette és átadta az aradi ügyészségnek. Az iratokat az ügyészség ma délután küldte át a vizsgálóbíróhoz, ahol dr. *Popoviciu* Sever táblabíró, helyettes vizsgálóbíró nyomban megkezdte az iratok áttanulmányozását. Az őrizetbe vettek kihallgatását holnap kezdi meg a vizsgálóbíró.

A csempészes ügyében ma újabb fordulat állott be. Dr. *Goro* Artur aradi ügyvéd, az egyik gyanúsított védője *kizárási indítványt adott be az ügyészség egyik tagja ellen* és azt kérte, hogy az ügyet egy másik ügyésznek ossza ki

a motozó ember ellopta. A rendőrség keresi az agyafuirt szélhámosokat.

király és a kormány helyzete rendkívül nehéz. Szófiától 20 kilométerre északra heves harcok dúlnak a kommunisták és a kormány csapatok között. A jugoszláv külügyminiszteriumban kijelentették, hogy a Bulgáriából érkezett hírek túlzottak, a legelfogadhatóbb a Bolgár Távirati Iroda hivatalos jelentése, amely a miniszterelnök megöléséről és a király elmeneküléséről mitsem tud és kijelenti, hogy a kommunista mozgalom teljesen elfojtottnak tekinthető.

Szófiából táviratozzák: A Bolgár Távirati Iroda tegnap esti kelttel jelenti, hogy a nyugalom mindennél helyreállott. Csupán Ferdinándovo kerületben tartották még magukat a kommunisták. A lázadás elfojtása erősen folyik. Olyan hírek érkeztek, hogy több bandavezér öngyilkosságot követett el, egyet pedig saját hívei kövöltek fel. Sok kommunista fölkelő megadja magát. Megállapították, hogy a kommunisták felszerelése orosz eredetű és a puskák is orosz típusúak.

créd' vezérigazgató, teljesen méltányolta Arad és Temesvár lakosságának kérését és kijelentette *Tomulescu* képviselőnek, hogy a bucaresti gyorsvonat végállomása *október hó 1-től kezdve Arad lesz.*

A menetrendet már el is készítették. Eszerint a gyorsvonat *Bucurestiből* indul este 20 óra 20 perckor (8 óra 20 perckor). Temesvárra érkezik délelőtt 11 órakor, Temesvárról Arad felé indul 11 óra 30 perckor. Aradra érkezik déli 13 órakor (1 óra). Aradról indul az ellenvonat délután 14 óra 40 perckor (2 óra 40 perckor). Temesvárra érkezik 16 óra 10 perckor (4 óra 10 perckor). Temesvárról indul 16 óra 40 perckor (4 óra 40 perckor) és *Bucurestibe* érkezik reggel 7 óra 10 perckor.

Seciureanu főügyész. Az indítvány indokolásában a védő arra hivatkozik, hogy az ügyész résztvett a nyomozás lefolytatásában és miután a vámtörvények szerint az ilyen esetekben a nyomozó hatóságok és a félderítők nagyobb jutalmat kapnak, az ügyésznek érdeke, hogy a gyanúsítottak bűnösöknek találtsanak. Az említett ügyész tehát a vizsgálat további stádiumát az indítvány szerint nem vezetheti, mert jóhiszeműleg bár, de elfogult ebben az ügyben. Az indítvány ügyében még nem történt döntés.

Baldwin fia szocialista lett. Berlinből táviratozzák: A Vorwärts szerint *Baldwin* angol miniszterelnök fia hivatalosan csatlakozott a szocialistákhoz és a legközelebbi választásokon munkáspárti programmal lép.

HIREK.

— Lapunk legközelebbi száma a csütörtöki gör. kel. ünnep miatt szombaton jelenik meg.

— A király vadászaton. *Bucurestiből* táviratozzák: *Ferdinánd* király *Bukovinába* utazott, ahol tíz napig vadászni fog.

— *Kemal* köztársasági elnök. *Angorából* táviratozzák: A többségi párt vezetői felajánlották *Kemal* pájának a török köztársaság elnöki méltóságát.

— *Berthelot* tábornok Jassyban. *Bucurestiből* táviratozzák: *Berthelot* tábornok ma este Jassyba utazott, hogy részt vegyen az ottani mezőgazdasági kiállítás megnyitásán.

— A hadügyminiszter a királynál. *Bucurestiből* táviratozzák: *Mardarescu* hadügyminiszter ma kihallgatáson jelent meg a király előtt, akinek jelentést tett a fascista mozgalom ügyvéreiről. A hadügyminiszter jelentésében hangoztatta, hogy ez a mozgalom az aktív tisztikartól teljesen távol áll.

— *Millerand* Prágában. *Prágából* táviratozzák: *Millerand*, a francia köztársaság elnöke november hónapban meglátogatja Prágában *Masaryk*-cseh köztársasági elnököt.

— Összeül a fiumei parlament. *Zágrábból* táviratozzák: *Giardino* tábornok, Fiume kormányzója kiadványban jelenti be, hogy október elsőjére összehívja a fiumei alkotmányozó nemzetgyűlést.

— Az apostoli kormányzó *Aradon*. *Pacha* Agoston apostoli kormányzó októberben meglátogatja az arad-gáji római katolikus híveket. Az apostoli kormányzó szeptemberben kezdte meg bérmekezőútját és októberben jön Aradra. Itt egy napot a gáji hívek között tölt, amikor a környékbeli tanyák és Szentpál község lakossága ünnepi keretek között fogadja Gájban a főpapot.

— *Hadkötelesek* jelentkezése. A temesvári hadkiegészítő parancsnokság elrendelte, hogy az 1904 évi született összes ifjak szeptember hó 27-től 29-ig terjedő időközben jelentkezni tartoznak okmányokkal együtt, a lakások szerint illetékes településnél, illetve a belvárosiak a katonai ügyosztálynál.

— *Polónyi Dezső* elítélték. *Budapestről* táviratozzák: *Polónyi Dezső* nemzetgyűlési képviselőt, aki a Szász Zoltán-per főtárgyalásán azt a kijelentést tette, hogy az ügyészség büntetéseleményt követett el akkor, amikor a hivatalosan tudomására jutott telefonbeszélgetés anyagát felhasználta. A budapesti törvényszék rágalmozásért 3 hónapi fogházra ítélte. A Kuria tegnap ezt az ítéletet helybenhagyta.

— *Bérelten* Kerpel könyvtárában

— *Dr. Reményiné és Dörverné* az Arad, *Eminescu* (Deák F.) utca 12. számú ház első emeletén levő női kalapszalónjába már megérkeztek a modellek. A divatos és szép kalapok a legrövidebb áron kaphatók. A szalon nemcsak új kalapokat ad, hanem divatjarmult kalapokat átalakít, fest és ezeket is a legújabb modellek szerint. Amellett, hogy a legjutányosabb árat számítják, a munkákat a legrövidebb idő alatt végzik el. Férfikalapok tisztítását és festését is elvállalják.

— *Kirándulásnál* nélkülözhetetlen a *Diana* sósborszesz, izmaink legjobb ápolója. *Ügveljünk Diana névre.*

— **Wilson** ismét jelölik. Londonból táviratozzák: A Chicago Tribune jelentése szerint a demokrata-párt Wilsont ismét jelölni akarja az elnökségre. Mivel a volt elnök már teljesen egészséges, valószínűleg el is fogadja a jelölést.

— **A párbajhős ügye.** Budapestről táviratozzák: Ma tárgyalja a tábla dr. Landauer Ede jogszigorító ügyét, aki a nyáron párbajban agyon szúrta Kirchner Sándor fregattkapitányt. Landauer az elsőfokú bíróság egy évi államfegyházra ítélte.

— **Nagy tűz** Bucurestben. Bucurestből táviratozzák: Tegnap éjjel fél egy óraker a főváros tűzfatelepe, a hol miniegy kétszáz vagon fa volt elraktározva, ismeretlen okokból kigyulladt. A tűzoltóság három órai megfeszített munka után lokalizálta a tüzet, de így is körülbelül ötven vagon tűzfűt elégett.

— **Dr. Winnand-féle hárszláncukor** a legjobb szer köhögés és rekedtség ellen. Ügyeljünk a névre!

— **Az aradi céghivatal hírel.** Az Aradi Közgazdasági Bank legutolsó közgyűlésén elhatározta, hogy alapitókáját 1 millió leiről 5 millió leire emeli fel. Az alapszabályokat módosították és az igazgatóságba beválasztották Gritta Ovidiu rendőrprefektust és Székely Albertet. — A Mercant aradi részvénytársaság legutóbbi ülésén elhatározta, hogy alapitókáját 200.000 leiről 1 millió leire emeli fel. Az igazgatóságba három új tagot választottak be. Gritta Ovidiu rendőrprefektust, dr. Jegessy Károly városi főügyészt és Gutzlaur Mihályt. — Aron és Feldmann cég alatt Aradon az Avram Iancu (Szabadság téren) új norinbergi kereskedést nyitottak. — Az Arad—Mácsai hitelszövetkezet, mint az országos hitelszövetkezet tagja augusztus hónapban tartott közgyűlésén régi alapszabályait hatályon kívül helyezte és új alapszabályokat léptetett életbe.

— **Betörés.** Mihael Ferdinánd temesvár-gyárvárosi lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy isme retten tettesek behatoltak lakásába és onnan 10 ezer lei értékű kőművet elvittek.

— **Az Acsev. részvényeinek lebérlése** céljából Brassóba utazott küldöttség ma érkezett vissza és szóval is megerősítette a külföldi lapokban elterjedt az a hír, mely szerint a részvények lebérlését a pénzügyminiszter az utolsó pillanatban elhalasztotta. A küldöttség f. hó 19-én utazott Brassóba, hova 20-án reggel tehát a lebérlésre kitűzött első napon megérkezett. A kerületi igazgatóság, amelynél a lebérlésnek történnie kellett volna, semmiféle instrukciót vagy rendeletet nem kapott sem a lebérlésről, sem annak elhalasztásáról. Ennek következtében a küldöttség Bucurestbe utazott, hol a fentebb vázolt értesítést kapta. Ennélfogva dolgavegzetlen vissza jött és hiába tette meg cca. 40.000 darab részvennyel a költséges és nagy elővigyázatot igénylő felelősségteljes utat Aradtól Brassóig.

— **A nevelőnő öngyilkos kísérlete.** G. Paula hécsel nevelőnő, aki egy aradi családnál volt alkalmazásban, szerelmi bánatában öngyilkossági kísérletet követett el. A leány egy javasasszonytól hájtalt kapott, amelyet megivott. Beszélgettek az aradi közkórházba, ahol hamarosan magához tért. A leány állapota nem súlyos.

— **Ruhanlopás.** Özvegy Schwarz Benedekné aradi asszony feljelentést tett az aradi államrendőrségen, hogy lakásából tízezer lei értékű ruhaneműt elloptak. A rendőrség megindította a nyomozást és a lopott holmi egy részét megtalálta Kaiser Irma szibárusnál, akinek vallomása szerint a ruhaneműket egy fiatalember adta el. A rendőrség a ruhatolvaj kézrekerítésére megtette az intézkedéseket.

— **Novemberben lesz a Roboztestvérek ügyében a főtárgyalás.** Budapestről táviratozzák: Roboz Imre és Béla ellen indított büntető eljárás során a vádlottak azt a kifogást emelték, hogy cselekményük sajtóbüntetés és így elévülés címén kérték a vizsgálat befejezését. A vizsgálóbíró az elévülési kifogást elutasította. Az ügyben novemberben lesz a főtárgyalás.

— **Boltú tűz.** Tegnap este kilenc óra tájban telefonon értesítették az aradi tűzoltóságot, hogy a Str. Bucur (Eötvös-utcában) levő Mandl-papírkereskedésben tűz van. A kivonult tűzoltóság néhány perc alatt eloltotta a tüzet. A kár jelentéktelen.

— **Kávéházak helyett banküzletek.** Budapestről jelentik: Budapeston jelenleg már csak 150 kávéház, bar és klubhelyiség van, a többi kávéházi, bar és klubhelyiségeket kereskedelmi vállalatok üzlethelyiségeivé, leginkább bankokká alakították át. A külvárosokban a mellékutcákban 2000 kis-körösma szűnt meg, de több nagy étterem is bezárt, így a Deli, a Nemzeti Kaszinó nyilvános étterme a Politische Kreisler, a Rákóczi-uti Wurglits-étterem. A kávéházak közül megszűnt a Magyar Világ, Fiume, Dunakörös.

— **Egy órnagy tragédiája.** Londonból táviratozzák: Különös baleset történt Londonban a Ceoil-szállóban. A szálló egyik negyedik emeletén vett lakást a 41 éves Freeman órnagy, aki két nappal azelőtt vezette oltárhoz Maldon képviselő 25 éves leányát. Az órnagy kiesett az ablakból és a köveseten holtra zúta magát. Az asszony, aki a szerencsétlenség pillanatában nem tartózkodott a szobában, azt állítja, hogy öngyilkosságról szó sem lehet, mert férje igen boldognak érezte magát a két napos házasságban. A szerencsétlenség úgy történhetett, hogy Freeman ki akarta nyitni az ablakot és közben egyensúlyát veszítve kibukott.

— **Részleges munkaszünet Aradon.** Az aradi államrendőrség a holnapi esütörtöki munkaszünetre vonatkozólag a következő hirdetményt adta ki: Az összes állami hivatalokban munkaszünetet tartanak az üzletek nyitva tarthatók, az üzemekben és vállalatokban rendszeresen folyhatik a munka.

Nagyszabású lopás a vasutnál.

(Eltűnt réz-szállítmányok. — Letartóztatások várhatók Temesváron és Aradon.)

(Saját tudósítónktól.) Nagyszabású vasuti lopást leplezett le a temesvári rendőrség. A tolvajok eddig még kiszámíthatatlan károkat okoztak és az ellopott áruk nagy mennyiségén kívül még a lopásba beavatott személyek kiléte teszi az ügyet szenzációssá. A lopásokat vasuti tisztviselők követték el, akik nagymennyiségű rézet tüntettek el. Az aradi vasútigazgatóság címére kisebb csomagokban rézet adtak fel a temesvári pályaudvaron. A vasuti raktárban megjelent egy vasuti tisztviselő és azzal az indoklással, hogy a csomagokat helytelenül címezték, egy Feldmann nevű szállítóval elvitette annak Corove-utca 16. szám alatti raktárába. Innen új címmel ellátva Arad

ra továbbították a rézet és itteni megbízottak áruba bocsátották. Az eddigi megállapítások szerint 600 kilogramm rézet szállítottak el ily módon egy 200 és egy 400 kilogrammos tételben. A tetteseket letartóztatták és részben beismerésben vannak, a nyomozás érdekében nevéik egyelőre nem közölhetők. A letartóztatott vasuti tisztviselők egyelőre a temesvári pályaudvari rendőrség őrizetében állanak és igen valószínű, hogy úgy Temesváron, mint Aradon több érdekes letartóztatás várható ebben az ügyben. A rendőrség véleménye szerint a rézlopások már huzamosabb ideje folynak és eddig mérhetetlen károkat okozhattak a vasutnak a tolvajok.

— **Egyes magyar postaértékeket** kivonnak a forgalomból. Budapestről jelentik: A kereskedelemügyi minisztérium közli, hogy a tiz koronás aluli postabélyegeket az 5 koronások kivételével, a tiz koronán aluli hivatalos bélyegeket továbbá a tiz koronán aluli és a 12, 15, 25, valamint a 30 koronás portójegeket és végül az 1 és fél koronás postai levelező-lapokat 1923. szeptember végével a forgalomból végleg kivonják. A közönség a birtokában lévő értékeket legkésőbb október 30-ig bármely postahivatal becsereéli.

— **Öngyilkos török herceg.** Konsztantinápolyból táviratozzák: Abdur Rahim herceg, a trónjáról elűzött Abdül Hamid szultán tizenegyedik huszonkilenc éves fia egy héttel azelőtt öngyilkosságot követett el. A herceg most sérüléseibe belehalt.

— **Megnyílt az odesszai kikötő.** Moszkvából jelentik: Kilenc évi szünet után szeptember 15-én futott ki az első orosz gabonahajó az odesszai kikötőből. Ugyan ekkor érkezett az első külföldi kereskedelmi hajó is a kikötőbe. A naftakikötőt átalakítják a gabonaszállítás céljaira.

— **Egy üveg Selters-víz = 200.000 üveg pezsgő.** Berlinből jelentik: Berlin nyugati városnegyedében valamely gyógyszerár legutóbb 1.120.000 márkát kért egy üveg Selters-ásványvizért. Ezért az összegért békében 200 ezer üveg pezsgőt lehetett vásárolni.

— **Kétszer megszökött a rendőr kezei közül.** A temesvár-gyárvárosi rendőrség tettenérte Polyár János foglalkozás nélküli egyént abban a pillanatban, amikor egy négyezer lei értékű télikabátot ezer leiert akart eladni. Polyár, mialatt a rendőr az őrszobába kísérte, megszökött. A délután folyamán azonban Mehalában ismét feltűnt, ahol egy női boát akart eladni. Cokup Emil rendőr elfogta, akitől azonban a ravasz tolvaj ismét megszökött és csak hosszas üldözés után sikerült megint elfogni.

— **Tolvaj kocsis.** Grünberger Fülöp temesvári kereskedő Mayer Péter nevű kocsisára 1500 leit bízott azzal az utasítással, hogy az összegért meszet vásároljon. A kocsis egy idegennel visszaküldte a kocsit és lovakat, a pénzzel pedig megszökött.

Sport.

Temesvári sport.

(Kerületközi mérkőzés.)

(Saját tudósítónktól.) A folyó hó 30-án Timisoarán lejátszandó Bucurest—Timisoara kerületközi mérkőzés miatt, mely a Károly trónörökös által adományozott kupáért kerül eldöntésre, a kerület az összes bajnoki mérkőzéseket mára tűzte ki. A nap slágere az Unirea—TAC I. o. bajnoki mérkőzés, melyet Winkle vezet. A TAC-nak az eddigi papirformák szerint minimális 3 goal differenciás vereséggel kellene a pályát elhagyni. Ismerve azonban a TAC szépségességét s tudva azt, hogy erős ellenféllel szemben tud küzdeni — meglepetés nincs kizárva. Az Unirea elbizakodottan megy a küzdelembe. Mi mindezek dacára eldöntetlen várunk. A mérkőzés a TMTE pályán kerül eldöntésre d. u. fél öt óraker.

Kinizsi—Sparta CFR. A Sparta értékes két pontot kénytelen átengedni tekintélyes ellenfelének. A Kinizsi mindent elkövet, hogy nagy goal-aránnyal győzzön, a tavaszi fordulóban szüksége lesz a goalokra az „Unireaival” szemben. Kinizsi-pálya d. u. fél 5 óraker.

Pátia—Kadima II. o. bajnoki. — Pátia-pálya d. u. fél 5 óraker. **Bíró:** Schnieck. A Kadima tartalékoktan veszi fel a küzdelmet a drítivel kigázolt Spitz és Deutschal komplektül kiálló Pátiaival szemben, mely még azt az előnyt is élvezi, hogy saját pályáján játsza le a legfontosabb bajnokiját. Bizzunk a Kadima állóképességében és rutinjában és két goal arányu győzelmet várjuk. — A Turul és Gyapjuipar pályán egy-egy III. osztályu bajnoki kerül eldöntésre.

Aradi sport.

TMTE—ATE. A temesvári kerület bajnokságában második helyen levő munkásapat ma esütörtökön délután fél öt óraker játszik barátságos mérkőzést az ATE kitünő formában levő csapatával az Óvár-terti sporttelepen.

„Napoleon leánya.”

Monumentális történelmi film LYA MARAVALL a főszerepben. — Csütörtökön, pénteken és szombaton az

Apolloiban

A temesvári mintavásár.

(Függetlenek vagyunk a külföldtől.)

A mintavásár eredményel között első helyen az a megnyugtató tudat alakult ki, hogy ipari produktumok tekintetében csaknem teljesen függetlenek vagyunk a külföldtől. Ezzel az érzéssel hagyja el a kiállítás területét az a sok-sok ezer látogató, aki az ország minden részéből összesereglik most Temesváron.

Az Intreprindere de Masini si Automobile Arad, Str. Alexandri 6.) a D) pavillonban kis helyen a technika legmodernebb vívmányainak gyártmányait érdekesen s szemléltetően mutatja be. Rövid ideje van fizemben hűtőgyára, amely Romániának ezirányú első vállalata és már is minden tekintetben kifogástalan hűtőket gyárt; egy automobil hűtőket minden kivitelben, mint aggregát és repülőgép hűtőket is. A transmissió berendezés, mely kiállításán látható, golyós-csapágyakon forog és szemléltetően mutatja meg, hogy mily kis hajtóerővel és nagymérvű kenőanyag megtakarítással járnak a golyós-csapágyas transmissiók. A vállalat már számos új üzemben szerelt fel ilyen golyós-csapágyas transmissiót és régebbi üzemek kenő-csapágyas transmissióit golyós-csapágyassá alakította át. A vállalat azon kívül gyárt szerszámgepeket, ugyszintén mindennemű gép- és automobil alkatrészeket és legmodernebbül berendezett műhelyében automobil- és gépijavításokat végez. Kereskedelmi osztály képviseli a következő világcégeket: Fichtel et Sachs golyós csapágy, Schweinfurt Günther et Co., Spiralfurógyár, Frankfurt. Fém kereskedelmi R.-T., Wolfner gépszíjgyár. Azonkívül bizományi lerakata van az „Astra” Prima Fabrica Rom. de Vagoane si Motoare, motoros osztályától és a Magyar Ruggvanta-árugyár R.-T.-től.

„Junó” sörkötő- és kötszerüzem Arad. Az A) pavilon bejáratánál foglal helyet a cég kiállítása. A mintavásár ezen a sörkötőiben versenytárs nélkül álló cég kiállítása nagyvokú szakavatottságról és izléssről tesz tanúságot. Gyártmányai: Hasfűzők, sörkötők, egyenestartók, melyek az orvosi körök meglepedését vívták ki. A cég gyárt továbbá nadrágtartókat és harisnyakötőket, melyek ruganyosságuk és tartósságuknál fogva nagyon keresettek. Cégtulajdonos: Varga D. Dani Arad, Str. Moise Nicoare (Petőfi-utca) 8.

Andrényi Kálmán utóda-pezsőgyár Arad. A mintavásár megnyitása napján valósággal megakadt a forgalom az Andrényi-pezsőgyár pavillonja előtt. Az a sok-sok ezernyi látogató, aki európai hirnevéről már mind ismerte az Andrényi pezsőgyár nagyszerű nevét, személyesen akart meggyőződni, hogy milyen izléssel rendezte kiállítását az a gyár, melynek kiállításai egytől-egyik a jó izlés jegyében születtek. És nem távozott csalódással senki. A közérdeklődésnek teszünk eleget, amikor megírjuk, hogy a cég 1834 óta áll fenn. Legkedveltebb gyártmányai az Andrényi-Sec. Andrényi Extá, főleg pedig Cremen-Rosé. Egyedüli gyár Romániában, mely francia módszer szerint

gyártja a pezsőt. Hogy az Andrényi-pezső mennyire fölötté áll minden más hasonló gyártmánynak, annak legbeszédesebb bizonyítéka az, hogy a legmagasabb királyi udvar részére direkt megrendelések alapján szállítja pompás gyártmányait. A cég temesvári képviselője Schönfeld Nándor Strada General Foch 42. telefon 22-42.

Aradi Textilgyár R. T. Arad. Sürgönycim: „Textil Arad”. Erdélyi gyáriparának büszksége. — Egyedüli gyár Romániában, mely komplett fonóával, szövődével, fehéritővel, festődével és karton nyomóval rendelkezik. Munkásainak száma 1500, napi produkciója 20.000 méter készáru. Hatalmas kiterjedésű pavillonjában kiállítja összes gyártmányait: fehér árukat, molinókat, kanavászokat, zephiereket, barchenteket, flanelleket és csomagolóanyagot, mely utóbbi egész Romániában csak az Aradi Textilgyár telepein készül. A gyár a nagy nyugati ipari államok méretei szerint fejlődik hatalmas léptekkel. Gyártmányai a külföldön éppen olyan ismertek, mint a belföldön. A grandicus gyártelepet Lőrinc Emánuel vezérigazgató és Hermann Gyula ügyvezető igazgató fejlesztették nagyvív. A mintavásáron a gyárat Frigyes Sándor textilmérnök, a cég disponense képviseli, aki a rendezés munkáját sok izléssel végezte. A pavilon Lengyel László és Pál István iparművészek alkotása.

Aradi Kötő és kötsző gyár R. T. Arad. Pompás izléssel és szakértelemmel megrendezett pavillonja magában foglalja a gyártási szakma összes ágazatait. A hatalmas kiterjedésű aradi gyártelep produkál: harisnyákat, kendőket, sportcikket a legfinomabb kivitelben is gyapjú, selyem és pamutból. Továbbá vattelint, melyet eddig az országban egyáltalában nem gyártottak, amivel egy fontos cikk behozatalát fölöslegessé tette. A gyár óriási teljeitő képességét bizonyítja ezeken kívül egy, a régi Romániában általánosan bevezetett tömegcikk: a brocade (plüsskendő) gyártása, mely óriási kelendőségnek örvend. Figyelemmel kíséri a gyár a divat legújabb és legváltozatosabb alakulását is. Általános feltűnést keltenek a most divatos női kötött ruhák, kosztinók és a kötött női melények, melyek kielégítik a legkényesebb izlést is. A gyár alaptőkéje 15 millió lei. Üzemét folyton nagyobbitja, ami Rácz Gyula vezérigazgató fáradhatatlan munkásságának tudható be érdemül. Tevékeny részt vesz a gyár vezetésében dr. Marcus Mihály, a Banca Romaneasca aradi fiókjának igazgatója. Izléses pavilonját Rácz Emil műépítész tervezte.

Weiszberger Sámuel utóda likörgyár Arad, Bulevardul Regina Maria (Andrássy-tér) 5. A cég azelőtt Gurahonton volt. Ott alakult meg 1857-ben. Gyártmányait különösen töményítés által előállított szilvóriumát nagy mennyiségben szállította galiciába. Most pedig nagy és modern rum, likör és cognac-gyárat állított föl. Produk-

tumai különösen a Triple Sec, Shery Brandy, Benedict, Erdélyben, Bucovinában és a Regátban rendkívül keresettek. Cikkeit melege lepárlás után állítja elő. A gyárnak Guravoj határában 132 hold szilvása van. Ezenkívül több pálinkafőző telepe. A cég érdekkörébe tartozik a timisoarai (temesvári) Bánát rum és likörgyár (Bega joblsor 17a) Cégtulajdonosok: Weiszberger Mór és Weiszberger Henrik.

Aradi Vasipar Részvénytársaság vasöntőde és gépgyár Arad. Gyárt mindennemű kereskedelmi, építkezési, csatornázási, téglagyári, malomberendezési, magánjáró, közlőmű, kályha és gépöntvény, közlőművel és gyűrűkenesű csapágyakat. Raktáron tart: kisvasuti, acélöntésű csillekerekét, tengelynárokat, sineket, sincsavart, sinczeget, mindenféle nyersolaj és szivógáz motorokat. Elvállal malomhenger rovátkolást, csiszolást és szakmába vágó tárgyak javítását és készítését.

Konfekció Inari és Kereskedelmi Rt. Arad. A nagyszabású vállalkozás megteremtése György Menyhért aradi nagykereskedő nevéhez fűződik, ki hamar felismerte, hogy az új politikai határok között nagyszabású konfekciógyárat kell létesíteni, ahol Páris és a többi nagy nyugati divatvárosok nyomán a legújabb női felöltő és szőrme kreációkat állítják elő. A vállalkozás nagyszerűen bevált, s ma már egész Erdélyben és regátban ismerik izléses női felöltő és szőrme kreációit. A gyárban neves szabászok dolgoznak, kik a párisi modellházak legújabb terveit szerint dolgoznak. A Konfekciógyár egyszerű felöltőket és ruhákat is készít, melyek szintén igen elterjedtek. A Konfekciógyár készítményei annyira ismeretesek, hogy ma már nemesak Romániában, hanem külföldre, különösen Jugoszláviába nagymennyiségű ruha és szőrmeárut szállít.

Bogsza Likör Cluj. Bognár és Szántó cég nagyhirű cluji (kolozsvári) likörgyára csaknem egy egész falát tölti be az A) pavillonnak. Erdély egyik legrégebbi szesz és likörgyára. Neve a külföldön is ismert márka. A Bogsza nevet a gyártulajdonosok nevének megrövidítése után a múlt évben vette fel. A gyár élén álló német vegyész-mérnök tiszta gyümölcs és növénynevedvekből teljesen essencmentes gyártmányokat produkál a legújabb egészségügyi törvényeknek megfelelően, amelyek hívatta vannak kizsoritani a francia jelzés alatt, de Romániában gyártott liköröket. Készséggel ad költsélt, árát jótékonycélra fordítja.

Weiss Testvérek szalaggyár r. t. Satumare (Szatmár.) A gyár pompás produktumai közül nagy feltűnést keltenek a selyemszalagok, tafetszalagok, kalapszalagok, cipőfűzők, zsinórok, szijjak stb. a legfinomabb kivitelben.

Erdélyi Szövőgyár R. T. Cluj, Piata Mihail Viteazul 19. Epoengeokat és selymeket egész Romániában egyedül az Erdélyi Szövőgyár R. T. Cluj gyárt. Kiállításával a szakkörök legmesszebbmenő elismerését vívta ki. Gyártmányai továbbá: Panza Nationala, Bumbacel kelmék, sejtő-

rölközők, selymes sádák, angol ruhavásznak, creppek, lepedők, vásznak, drillák stb. A gyár 1908 óta áll fenn.

Magyarország jóakarata

(Bethlen nyilatkozata a kölcsönügyről.)

Gentből táviratozzák: Az Europe Nouvelle munkatársa beszélgetést folytatott az itt időző gróf Bethlen István magyar miniszterelnökkel. Bethlen kifejtette, hogy Magyarország mai állapota parancsolóan követeli, hogy elsöpörjék az ujjáépítés akadályait a gazdasági viszonyok és a béke megszilárdítása szempontjából. A talpraállítás lehetővé teszi Magyarországnak, hogy minden érdeklődését az Európára fontos problémáknak szentelje, hogy a dunai medence nemzetei között a normális érintkezés újból meginduljon. Magyarországnak felett szellemi kulturájával és dolgozó kezemunkájával részt kell vennie ebben a munkában. Elsősorban meg kell szüntetni a gazdasági bizonytalanságot és a koronarámlást, ami fokozódó társadalmi bajokra vezet és állandóan csökkenti azoknak a tőkének az értékét, amelyek nélkülözhetetlenek a termelés fenntartásához. Egyértelmű vélemény szerint egyetlen orvoslási mód a külföldi kölcsön. Ha a kiküldöttek, akik rendelkeznek a tőkés kölcsönözés és az érdekelte hatalmak bizalmával, tanulmányozni öhajlják a helyzetet, a kártyákat ki kell rakni az asztalra. Semmi sem szól jobban Magyarországnak ügye mellett, mint a tiszta igazság. Hadd vegyünk a kölcsönt nyújtók tudomást arról, hogy mit kérünk és mit öhajtunk. Magyarországot felhívják, hogy tanúsítson jóakarattal ezzel szemben mi azt kérjük — mondotta Bethlen — tegyék lehetővé, hogy jóakaratainkat bebizonyítsuk.

Budapestről táviratozzák: Illetékes helyről közlik Az Est-tel, hogy gróf Bethlen tárgyalásainál a zálogügök felfüggesztésére vonatkozó megegyezés a döntő tényezővel már megvan. Egyes díferenciák elsimítása folyamatban van és ma vagy holnap véget ér. Gróf Bethlent szombatra várják haza.

Részvénylopások.

(Banktisztviselő büne.)

Budapestről táviratozzák: Még emlékeztetes az a nagyvárnyú lopás, amely rövid idő előtt a budapesti tőzsdén történt. A Giróhól ismeretlen tettes huszonöt darab Salgótarjáni részvényt lopott el, a mi tekintve a részvények nagy ár folyamát, több millió korona értéket képvisel. A rendőrségi nyomozás most megállapította, hogy a részvényeket Kecskés József, a Giró egyik alkalmazottja lopta el és társa segítségével repülőgépen Bécsbe szállította.

Budapestről táviratozzák: A Magyar-Olasz Banktól tegnap százmillió korona értékű részvényt loptak el. A rendőrség megindította a nyomozást. Kiderült, hogy a lopást a bank tisztviselői követték el. A tetteseket, közöttük egy nőt is elfogták.

„A halál létrája” Luciano Albertinivel a főszerepben ma esütörtökön és pénteken az

Urániában.

LEGUJABB.

Nagy földrengés Perzsiában.

Konstantinápolyból táviratozzák: Teheramból nagy földrengést jelentenek, amely majdnem egész Perzsia területére kiterjedt és

több falat romba döntött. A földrengésnek sok halott és sebesült áldozata van.

A franciák nem adják ki a zálogokat.

(A bünökért nincs kegyelem. — Izgalom Bajorországban.)

Berlinből táviratozzák: A francia kormány a passzív ellenállás tényleges megszüntetése után hajlandó Németországgal tárgyalni, de kezéből a zálogokat egvelőre nem adja ki. Az a körülmény, hogy a birodalmi kormány manifesztumot akar kibocsájtani, kedvetlenséget kelt, mert tudják, hogy a manifesztum a passzív ellenállás megszüntetését csak formálisnak minősíti. Bajorországban az izgalom a Ruhr-kapituláció miatt óráról-órára növekszik. A hazafias szervezetek vezetői igen fenyegetően beszélnek.

Berlinből táviratozzák: A Havasüvönkség lapjai igen kedvezően fogadják Stresemann kancellár elhatározását, de kijelentik, hogy a Ruhrvidéken elkövetett bünökért kegyelem nem adható. A párisi lapok Poincaré ügyességének és tántoríthatatlanságának tudják be, hogy a németek beadták derekukat. Poincaré a sajtó valóságos ünneplésben részesíti. Azt írják róla a lapok, hogy Franciaországnak szerencséje, hogy a válságos időkben ilyen rátermett emberei vannak.

Közgazdaság.

Megingott a magyar korona.

A mai zürichi nyitás legérdekesebb jegyzése a magyar korona ármegállapításában nyilvánult meg. A magyar korona a svájci frank kilengéseivel kapcsolatosan minimális körben 0.03—0.0305 között stabilizálódott. A mai nyitás 0.03 alatt hozta az árat. Igaz, hogy esése aránylagosan is csekély mértékű, de súlyos következményei lehetnek, mert feladta eddigi erősen tartott pozícióját és nem lehetetlen, hogy a könnyű valutáknál rendszeresített áralakulás az első irányzatot fokozottabban kifejleszti. Valószínű azonban, hogy ez az ingadozás nem több minimális kilengésnél, ami egyik napról a másikra equalizálódik. A svájci frank emelkedő irányzata ma megállott, sőt visszafelé fordított és a francia frank is megtorpant nagyarányú előretörésében. Belföldön pénzhány miatt lanyha a devizapiac.

Aradi valutaárak. (Szeptember 26.) Francia frank 12.70, svájci frank 38, dollár 217, dinár 2.35, szokol 6.30, lira 9.60, angol font 980, magyar korona 0.0075, osztrák korona 0.0030. — Kifizetések: Budapest külföldi 85, belföldi 140, Bécs 330, Prága 6.45, Zürich 38.25, Milano 9.75, London 975, Páris 13.20, Newyork 215, Belgrád 2.50.

Temesvári valutaárak (Szept. 26.) Newyork 216, dollár 218, London 980, angol font 970, Páris 13.50, francia frank 13.75, Zürich 38.40, svájci frank 38.75, Milano 9.95, lira 9.75, Belgrád külföldi 2.42, belföldi 2.28, dinár 2.25, Prága 6.47, szokol 6.30, Budapest külföldi 91, belföldi 141, magyar korona 130, Bécs 332, osztrák korona 325.

Bucuresti tőzsdezárlat. (Szept. 26.) Kifizetések: Páris 13.15, London 973, Newyork 215, Milano 9.55, Zürich 38.25, Bécs 0.003175, Prága 6.50, Budapest 0.0125. — Valuták: Napoleon 800, márka 0.0030, leva 2, török lira 1.18, angol font 980, francia frank 13.30, svájci

frank 39.50, lira 9.20, drachma 4, dinár 2.20, dollár 221, lengyel márka 0.00090, osztrák korona 0.003175, magyar korona 0.0090, szokol 6.30.

Zürichi nyitás. (Szeptember 26.) Berlin 0.000005, Amsterdam 220.25, Newyork 559, London 2553, Páris 35.05, Milano 25.6750, Prága 16.8250, Budapest 0.029750, Belgrád 6.55, Bucuresti 2.60, Varsó 0.001750, Bécs 0.0079.

Zürichi zárlat. (Szeptember 26.) Berlin 0.00000475, Amsterdam 220.50, Newyork 560, London 2558, Páris 34.90, Milano 25.65, Prága 16.7750, Budapest 0.029750, Belgrád 6.55, Bucuresti 2.60, Varsó 0.001750, Bécs 0.0079, Szófia 5.40.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Szeptember 26.) Napoleon 69200, Amsterdam 7615—8055, Berlin 0.0002—3, Belgrád 228—242, Bucuresti 94—107, leu 95—108, London 88400—92800, angol font 88900—93300, Milano 890—945, lira 900—955, Newyork 19500—20600, dollár 19800—20900, Páris 1210—1276, francia frank 1225—1291, Prága 583—627, Varsó 0.0650—7.15, Bécs 0.2750—29.70, Zürich 3440—3660, svájci frank 3460—3680.

Mozi.

Aradi mozi hírek. A Napoleonidok legendás történetéből kiszakított epizódot mutatott be az Apolló Napoleon leánya címmel, mely érdekes meséjével, művészi kidolgozásával nagy és jelentős sikert ért el. A film dráma meséjét a Napoleoni időkben veszi, s ragyogó fantáziával rajzolja meg azt a rajongó szeretet, a mellyel a kis hadnagyból lett világhódító hívei körülveszik. A darab hősnője Napoleon természetes leánya, aki odaadó rajongásában még az életét is veszélyezteti s izgalmas kalandokat szenved át, hogy a nagy császárt az összeesküvők elől meg-

védelmezze. A nagykonceptiójú pompás film még csütörtökön, pénteken és szombaton látható az Apollóban. — A halál létrája címmel megdöbbentően bravuros, csodálatba ejtő attrakció kerül színre az Urániában. Kevés film van, amely szenzációsabb attrakciókkal és látványossággal szolgálna, mint épen ez, amelynek főszerepét a világszerte ismert filmművész Luciano Albertini játsza, akinek méltó partnere Linda Albertini. Amit a csapongó fantázia idegizgalmas jelenetekben, halálbátorságu cirkuszi mutatványokban megalkotni képes, az mind látható ebben a csodálatosan nagyszerű filmslágerben, amely még csütörtökön és pénteken kerül előadásra az Urániában.

oooooooooooooooooooo

A leleplezett Conan Doyle.

(Film a szellemekről. — Spiritizista-háborúság.)

(Saját tudósítónktól.) Conan Doyle, Sherlock Holmes világhírű detektív-alkalmának megteremtője, utjabban elfordult a kalandor-regények írásától, hogy ehelyett maga is holmi kisebbszert, mondjuk szellemi kalandorságra adja magát. Az egész világon föltűnést keltenek egy idő óta azok a fölolvások, melyeket Conan Doyle Amerikában a spiritizmussal és a spiritizmus legújabb mellékhatásával kapcsolatban tart. Mr. Doyle nem elég szik meg az írott szóval. Fölolvásait keretében filmeket is bemutat, amelyekben pompásan kifejtett és a spiritizmus minden hívét teljesen kielégíteni hivatott szellemek láthatók. A newyorkiak ezer és ezer számra tolonganak naponta a Carnegie-hall felé, hol Conan Doyle fölolvásait tartja és ez a sok-sok ezer főnyi közönség napról-napra izgatott borzongással szemléli azokat a filmfelvételeket, amelyeket Doyle állítólag az angol névtelen hős londoni sirja körül eszközölt és amelyekben a harctéren elesett Ratonák szellemei, a sir körül felhőként tolongva és sorakozva, irtózatosan eltorzult arckifejezéssel, fájdalmas mozdulatokkal láthatók.

Ha azonban igaz az, hogy minden csoda csak három napig tart, akkor ez kétszeresen igaz Amerikában. Doyle urnak ugyanis nemrégiben Adáz ellenfele támadt egy Marra de Heredia nevű jezsuita páter személyében, aki a worcesteri egyetemen a spanyol nyelv és irodalom tanára. Páter Heredia évtizedek óta foglalkozik

spiritizmussal, de nem abból a szempontból, mintha ő is szolgálja tábba igyekezne szegődni, sőt ellenkezőleg, épp azért, hogy leleplezhesse ezt az általa népámitásnak minősített „tudományt“. A páter most minden Adáz dühével Conan Doyle-re vetette magát és az amerikai spiritisták nem csekély bosszúságára, ő is előadásokat tart, amelyekben a newyorkiak nem csekélyebb számban jelennek meg, mint Doyle előadásain. A fűdős jezsuita páter egyik legutóbbi előadásán odáig ment Conan Doyle igazának cáfolásában, hogy ugyancsak általa létesített filmfelvételeket mutatott be a materializálódott szellemjelenésekről, melyek nemcsak hogy hajszálhivra megegyeztek a Doyle által bemutatottakkal, hanem az egyik fölvételeken még maga a páter is megjelent mint „névtelen hős“, azaz ennek szelleme és pedig amint épen fegyverével hadonászik. Conan Doyle népszerűsége ennek következtében alaposan meg van tépázva Amerikában.

Comaral:
IOAN NICHIU.

Virágcserep

minden méretben.

Fajence kályha,

ugyszintén

Chamoto tégla

kapható legjobb minőségben

Szilágyi & Comp.

aradi keramiai gyárában.

Telefon 556. 4914 Telefon 556.

NYILTÉR.

Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállalunk felelősséget.

A Mercur Kereskedelmi és Mezőgazdasági R.-T., Arad, őszinte részvétellel jelenti, hogy tisztviselője

Wagner Ferencz

fiatal korában hosszas szenvedés után f. hó 25-én elhunyt. Emlékét kegyelettel őrizzük meg.

Csobod János

vizsgázott fogtechnikus

őzv. Morgenstern Gyuláné fogszatimütemét Arad, Strada Brathanu (Weitzer János-utca) 15., a főpostával szemben átvette. 4076

Hölgyeknek mindennapi használatra. Uraknak borotválkozás utánra ajánljuk a

HELACITOT

Izzadó fényes zsíros arc, egyszeri lemosásra csodás szép lesz, mintha valami lehelet finomságu harmattal volna bevonva. (Mitesserek) atkák pár nap alatt elmúlnak. — Legártalmatlanabb arczsépítő. — Készíti:

Dr. Földes és Hehs Margiterna gyára
Budapest, I., Bertalan-utca 26.
Arad—Uj-Micalaca. 18868

Lokomobil, lokomotív, stabil kazánok, valamint gáz generátorok javítását szavatosság mellett vállalom vidéken is.

Kuba György
kazánkovács. 5368
ARAD Calea Radnei (Radnai-ut) 21. sz.

Arcod bőre hogyan
Nagyon zsíros

Kaiser-Borax

Jó hatása biztos.

I-18675

Lucerna és vöröshere

magot minden mennyiségben vásárol

Gazdasági Egyesület
ARAD.

14105

No. 225—1923. ex.

PUBLICAȚIUNE DE LICITAȚIE

Subsemnatul executorul judecătoresc, prin acesta publică, ca în urma deciziunii judecătoria de ocol Radna, cu No. G. 1935—1923 favorea lui Alexandru Lada repr. prin avocatul Dr. Paul Vitos pentru suma de 200 lei capital și succes, în contra lui urmăritului mobilele următoare și anume: porci, câr, etc. prețuit în 900 lei, în 28. Septembrie 1923. la care 2 pm. în comunei Sambatei Peste Mures sa vor vindem licitație publică.

Radna, la 14. Septembrie 1923.

Arpad Tichy,
executor judecătoresc.

CONVOACARE

LA XLII. ADUNARE GENERALĂ ORDINARĂ

a societății anonime Căile Ferate Unite Arad și Cenad, care se va ține la 3. Noiembrie 1923. Sâmbătă la orele 11 dimineața în localitatea direcțiunei din casa Proprie a societății.

PROGRAMA:

1. Stabilirea convocării în regulă a adunării generale și a capacității de a decide, designarea conducătorului procesului verbal și designarea a doi acționari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.
2. Cetirea raportului direcțiunei și a comisiei cenzorilor precum și a bilanșurilor și conturilor profit și pierderi din anii 1921. și 1922. stabilirea bilanșurilor și decidera asupra întrebunțării venitului net și în chestiunea descărcării direcțiunei și a comisiei cenzorilor.
3. Complectarea posturilor de directori.
4. Stabilirea onorariilor membrilor comisiei cenzorilor.
5. Raportul direcțiunei despre preluarea în exploatare decâtre stat a căilor noastre ferate din România.
6. Eventuale propuneri.

Observare: Fiecare acțiune dă drept la un vot. Acționarul își poate exercisa dreptul de alegător în persoană singur sau prin plenipotențiar. Un acționar însă nu poate primi mai mult de una plenipotență de aceasta. Cu privire la forma plenipotenței este necesar ca semnătura autorizatorului să fie sau verificată sau ca documentul de autorizare să fie subsemnat și din partea a doi martori. Acțiunile împreună cu talonii de cupoane încă nescăzuți vor fi depuse cu 14 zile înainte de adunarea generală în Arad: La casa generală a societății și la Casa agricolă de păstrare Arad-Cenedană S. A. În Budapesta: la Magyar Agrár és Járulékbank și la Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület. În Viena la d-nii: Schoeller & Comp. unde se vor elibera despre aceste recunoștințe corespunzătoare.

MEGHÍVÁS.

az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak Részvénytársaságának

XLII. RENDES KÖZGYŰLÉSÉRE, mely Aradon a részvénytársaság saját házában levő igazgatósági helyiségében 1923. november 3. (szombat) délelőtt 11 órakor fog megtartatni.

NAPIREND:

1. A közgyűlés szabályszerű összehívásának és határozatképességének megállapítása, jegyzőkönyv vezető kirendelése és a közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kijelölése.
2. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentésének, valamint az 1921. és 1922. üzletévi mérlegek és a nyereség és veszteség számlák felolvasása, a mérlegek megállapítása és határozathozatal a tiszta nyereség hovaforditása és az igazgatóság és felügyelőbizottság felmentvényének megadása tárgyában.
3. Igazgatósági helyek betöltése.
4. A felügyelőbizottság tiszteletdíjának megállapítása.
5. Az igazgatóság jelentése Románia területén levő vonalrészünk állami üzemkezelésbe vételéről.
6. Esetleges indítványok.

Megjegyzés: Minden részvény egy szavazatra jogosít. A részvényes szavazati jogát vagy személyesen, vagy egy másik szavazatképes részvényes mint meghatalmazottja által gyakorolhatja. Egy részvényes azonban egy ily meghatalmazásnál többet el nem vállalhat. A meghatalmazás alakjára nézve szükséges, hogy a meghatalmazó aláírás, vagy hitelesítve legyen, vagy hogy a meghatalmazási okmány két tanu által is aláírva legyen. A részvények le nem járt szelvényekkel együtt 14 nappal a közgyűlés előtt Aradon: a társaság főpénztáránál és az Arad Csanádi Gazdasági Takarékpénztárnál, Budapesten: A Magyar Agrár és Járulékbanknál és a Pesti Hazai Első Tkt. Egyesületnél. Bécsben: Schoeller et. Comp. uraknál leteendők, hol azokról megfelelő elismervények adatnak. 565

CREME MADELAINE

Kiváló hatású kozmetikai készítmény szepülő bőrre (mitesszer) pattanások, arcvörösség, májfoltok és arcbor minden tisztáltsága ellen. — Készítik:

Dr. Földes & Hehs

gyógyszerészek, pipere szappan és vegyészeti gyár: Arad, Micalaca. Budapesten Bertalan-utca 26. Margit creme gyár. Ügyeljünk a márkára, óvakodjunk a hamisításoktól és hasonnemű utánzatoktól. 13891

Olcó

térfi-, női és gyermek-cipők elsőrendű kivitelben tartós jó anyagból

Czernóczi Testvérek
cipőüzletében kaphatók. Arad, Str. Marasesti 7. (Kossuth-u.) 3.

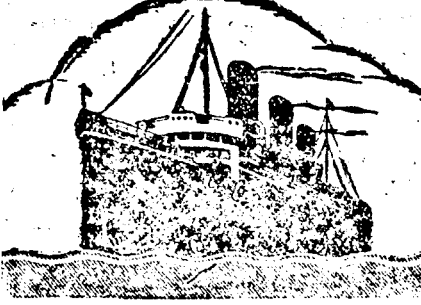
Saját készítés!

Olcó butorbeszerzési forrás!
Az „Aradi Kisiparosok butor-és asztalosaru vállalata” Arad, Str. Eminescu (Doák F.-u.) 41. sz. a ajánlja dusan felszerelt raktárát, ahol háló, ebédlő stb. butorok a legegyszerűbbtől a legdiszesebbig olcsó árban kaphatók.

Butorok

a legjobb kivitelben állandóan raktaron és mérsékelt árak mellett kaphatók: 18779

VICTORIA-butorgyár,
ARAD, Strada Ioan Calvin 42.
Lerakat: Neuman palota. (Strada Horia.)

Hamburg-Amerika Linie

Vezérképviselő Románia részére:
Lazar H. Lazarovitz
Timisoara, I. Strada Meray 2. sz.
Sürgönyeim: Lazarovitz.
Telefon: 16-58.

- HAMBURG—NEWYORK
  - HAMBURG—BALTIMORE
  - HAMBURG—BOSTON
  - HAMBURG—PHILADELPHIA
  - HAMBURG—NORFOLK
  - HAMBURG—BRAZILIA
  - HAMBURG—LA PLATA
- összeköttetésben a

United American Lines-sel

HAMBURG—PACIFIC PARTVIDÉK
American Hawaiian Steamship Co. hajóival
HAMBURG—LEVANTE
összeköttetésben a német Lervania Linie-vel
HAMBURG—AFRIKA
összeköttetésben a német Ostafrika Linie.
Woermann Linie A.-G. és a Hamburg-Bremer Ostafrika Linie A.-G.-vel
HAMBURG—KELETÁZSIA
összeköttetésben a Norddeutscher Lloyd, Alfred Golt & Co., The Ellerman Bucknall Steamship Co. Ltd.-vel.

HAMBURG—DÉLAMERIKA
HAMBURG—KUBA—MEXIKO
HAMBURG—NYUGATINDIA ÉS NYUGATI PARTVIDÉK
HAMBURG—SZENTPÉTERVÁR
HAMBURG—RIGA
Szolgálat a keleti tengeren.
Szolgálat az északi tengeren.
HAMBURG—RAJNAVONAL.

UTAZÁSI IRODA:
vasúti és hálókocsijegyek, pedgyásbiztosítás. Rejőjegyek az összes tengeri kikötőkbe.

Felvilágosításokat díjmentesen adnak a következő főirodák: Bucarest, Calaz Grivita 183, Czernovitz, Rathausstr. 9., Segesvár, Piata Unirei 4., Arad, Baró Behus-palota. 5461

Aranyát, ezüstjét, briliáns- és gyémánttárgyalt a legjobban eladhatja **Waldmannál** Arad, Piata Avram Iancu 14. (volt Szabadság-tér) 5088

Építésszek! Bányák! Vállalkozók! Viszonteladók!
Saját készítményű kubikos és nyárfa talluskák elsőrangú kivitelben, szolid árak mellett kaphatók: 14012

AUFRICHT MIKSA, tűzfű. épület-, fenyő-szerszám- és műbutor-fakereskedésében.
ARAD. Calea Victoriei 1—2. Telefon 69. IRODA: Strada Bucur 8. Telefon 10.

Férfi-öltöny, télikabát és raglán-szővet nagy választékban: **I. Schutznál,** Strada Eminescu, Doák F.-u. 28-30

A timisoarai országos árumintavásár

folyó évi október hó 1-éig marad nyitva.
Naponkint 8 órától esti 1 óráig látogatható.

A csarnokok 7 óráig maradnak nyitva, azután különféle szórakozásokban van része a közönségnek

A mintavásár elnökei a következők: Disznók Sassu P. Vasile kereskedelemügyi miniszter. Elnökök: Gavanescul Constantin tábornok, Dr. Coste Gyula prefektus, Oprea János a kereskedelmi és iparkamara elnöke, Gheorghieviciu Lucian dr. polgármester.

A végrehajtóbizottság tagjai: Szana Zsigmond elnök, Benedikt Norbert, Blasian Viktor, Faur Livius, Popovici Virgil, Prohászka Ede, Totis Rezső és Valcovici Viktor végrehajtóbizottsági tagok, Lendvai Jenő főtitkár, Drechsler Vilmos főpénztáros. 64

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetési ára 2 l.

Vastagabb betűvel 4 l.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 8 óráig veszik fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 20 l.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

„R. P.“ jellegre levél van aradi főpostán. 5489

Alkalmazás.

Egy jól főzni tudó mindenek október 1-re felvétetik. Cim „Kelet” hírlapirodába.

SZORGALMAS mindenek takarításban gyakorlott, felvétetik. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4718

HÁZISZOLGÁT keresek, ki virágok kezeléséhez is ért. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5459

NÉMET nevelőnőt, lehetőleg zongorázni tudót keresek 12 éves leányom mellé. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 13335

FŐZNI tudó mindenek három tagú családdhoz elsejére felvétetik. Arad. Strada Tribunal Buteanu (Bem-utca) 1. szám. Jelentkezni délután 6-ig. 14026

BUCÁTAREASÁ bună caută. General Manu Arad, Mirorita-palota 9-11. Etaj III. 5491

ANSTÄNDIGE, ruhige Person wird zu 19 Monat Kind gesucht deutsch, oder rumänisch. 9-11. 2-4. Arad, Minorita-palota. Wohnung 4. 5492

NŐI DIVAT szakmabeli ügyes segéd felvétetik. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5490

ERZIEHERIN mit Englisch. und Klavier sucht man zu Mädchen zwischen 6-9 Jahre. Arad, Minorita-palota 9-11. 2-4. Wohnung 4. 5493

PERFEKT román tisztviselőket és gépírókat felvesz Agronomul biztosító Arad Strada Cloșca 15. 5487

KÖNYVELŐ, ki gabonaszakmában látás, aradvidéki malomban felvétetik. Ajánlatokat „Malom” jellegre Kelet hírlapirodába Arad. 13025

ÖNÁLLO francia munkásnőket felvesz Paris Modellház Arad. 14025

KÖZÉPKORU nő, peritekt német-magyar pénztárkezelés, vagy más bizalmi állást keres. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5485

VARRÓNÓT, ügyes, gyors munkást felvesz Gratia fehérneműgyár Arad, Str. Moise Nicoara (Petőfi-utca) 8. Bejárat az udvarból. 14025

MINDENES szakácsnét keresek. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 13337

OKTÓBER elsei belépésre ügyes, helyi piacon ismerős segédet keresünk. Weiss Dávid Arad, Strada Mărășești (Kossuth-utca.) 13337

ENGRROSSISTA fűszerkereskedő segéd azonnali belépésre kerestetik Ehrenfeld fűszer nagykereskedésében. 5438

GYERMEKEK mellé ajánlkozik intelligens nő. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5486

Lakás.

ELEGÁNSAN butorozott egy, vagy két szobát fürdőszobával, külön bejárat, magas díjazásért keresek. Cim Kelet hírlapirodában Arad. 14025

BUTOROZOTT szobát konyhahasználattal keresünk. Cimeket Aradi Közlöny kiadóhivatalában kérem leadni. 5482

BUTOROZOTT szoba teljes ellátással kiadó. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 13336

Vétel és eladás.

TELJESEN jókarban levő fehér gyermekágy és íróasztal eladó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4001

VASZON-ERNYŐ tüzeltbejárat fölé, használt, de jókarban, hozzá való teljes vasfelszereléssel eladó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5000

PERZSA KABÁT, kézimunka ügyterítők, függönyök, törülközők, női fehérneműk, ebédlő divány, ágyak, asztalok, tükör, íróasztal, stork. Kézimunkák, férfi és női télikabátok, női ruhák, díszfűzők, 2-ös számú gőzmosógép, briliáns gyűrű, stb. eladó Arad Str. Constantin Brătianu 12. (Batthyány-utca 23.) I. em. jobbra. 1000

NŐI ÉS FÉRFI fehérneműt, asztal és ágyneműt, antik butorokat, porcellánokat, szőnyegeket, függönyöket, ezüst tárgyakat, stb. bizományba veszek. Arad, Strada Consistorului 12. (vált Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

EGY jó üzembépes 6 vagy 7 lóerős benzintorot megvételre keresek. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5496

GYÖNYÖRŰ, rövid, keresztúros, három pedálos zongora eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13933

KOCSIKENŐCS prima, tovottezsir, mindennemű gépkocsialajok nagyban áron kaphatók az Aradi Olajipar Részvénytársaságnál Arad, Bulev. Regele Ferdinand I. No. 46-22. Telefon szám 135-407. 3935

ELADÓ cséplőgép, nyolc lóerős Máv. lokomobil, újabb szerkesztésű Hofherr és Schrantz szekrényel, elevátorral és teljes felszereléssel, esetleg külön is kapható jutányos áron. Megtekinthető Motormalom, Monostor, Vinga vasútállomás. 50

KIFOGÁSTALÁN állapotban levő hajtókocsi jutányosan eladó. Megtekinthető Hidvéghy kocsijárában Arad. 13336

BUTOR RAKTÁROMBAN ebédlők, háló szobák, valamint kárpitos áruk olcsó áron kaphatók. Wiegenfeld Arad, Str. Eminescu (Deák Ferenc-u.) 40a) 13585

Ma már mindenki tudja, hogy legjobban és legolcsóbban GOLDSTEIN LAJOS-nál, Arad, Str. I. Brătianu (Weitzer-utca) vásárolhatunk harisnyát, kesztyűt, női és férfi szettöket, 400 Yards olasz cérna 9.- Lei, Clark 13.- Lei, D. M. C. 4-50 Lei. Munkások és tisztviselők 5% árkedezményben részesülnek.

Arany-, ezüst be-
váltása, legmagasabb áron
Reiner Józsefnél ARAD, a Lutheránus Preezt óra-
templom mellett. ékszerjavító
műhely.

MANOMETER

és mindenféle mérőműszereket készít, javításokat vállal.

Gáspár műszerész, Arad, Str. Horla No. 1.

Javítás végett baktudótt műszereket rövid idő alatt vissza küldöm. **Telefon 315.**

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnaszőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb áron vásárol a Salon Artistique Arad, Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon Arad, Ortutay-palota. 13578

VASESZTERGAPÁD, két méter csucstá völságu Krause-féle precíz fogaskerek marógép, 10 és 14 HP. stabil benzintorok eladók. Reisinger mechanikai művek Oradea-Mare (Nagyvárad) Sas-palota. 5464

ÜZLETBERENDEZÉS vadonatúj, jutányos áron eladó. Mandi papírüzlet Arad, Bulev. Regele Ferdinand 63-65. 5472

COMPLETT oseresznye hálószoba, konyhaberendezés, ebédlődiván, eladók. Arad, Str. Miron Costin (Leiningen-utca) 7a. szám. 18396

NŐI BORKALAPOK Lei 160.- viszont eladóknak árkedezmény Posch áruház Arad, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 8. 5442

MŰST, bor és pálinka mérő kapható Kochnál Arad, Strada Eminescu 2-42. (Deák F-utca.) 5466

ÓCSKA vörös és sárgarézet állandóan a legmagasabb áron veszek. Zsulán Arad Strada Spătăruș Dorcea (Mély-utca) 2. 5469

SZMIRNA ebédlő szőnyeg, 12 személyes ezüst, uriszoba modern, világos hálószoba, 2 bőritel, 2 rézkarnis, álló tükör, szőrmék, Arad Bulev. Regina Maria (Andrássy-tér) 20. az udvarban balra. Ugyanott mindennemű szőrmét, fehérneműt, stb. veszek. 5440

NÉHÁNY perzsa szőnyeg, ha erősen szakadt is, megvételre kerestetik. Ajánlatok „Perzsa szőnyeg” jellegre Banat Hírlapirodába Timișoara kéretnek. 61

VESEK könyvtárakat, hangjegyeket, bélyeggyűjteményeket, festményeket és hegedűket a legmagasabb áron. Kertel Izsó könyvkereskedése. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Arad. Telefon 385. 13629

KÉZIMUNKA anyagok, Jumper-pamut és selyem, saját készítményű himzett és tüllfüggönyök szolid áron Ernest üzletében Aradon, színház mögött. 5088

MÁLÓSZOBA, fehér körös, fényezett jávorbetét, 3 tükörös toalett, tükörös szekrényel és 1 konyhaberendezés, mind használt, de jó állapotban, sürgősen eladó. Megtekinthető Arad, Strada E. Ghiba Birta (Varjassy József-utca) 12-16. 5453

JÓKARBAN levő női télikabátot vennék. Cimeket Aradi Közlöny kiadóhivatalába kér. 5484

Ingatlan.

MAGÁNHAZ elfoglalható lakással eladó. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5475

ELADÓ Zaigmondháza modern családi ház azonnal beköltözhető 4 szoba, 2 konyha, mellékhelyiségekkel, kerttel. — Értékezni Ujaradi Takarékpénztár titkárnál. 5467

CALEA AUREL VLAICU (Neuman Samu-ut) 125. számú ház elfoglalható lakással, nagy kerttel sürgősen eladó. 5465

MAGÁNHAZ azonnal elfoglalható lakással, nagytelekkel, szabad kézből eladó. Cim Wallinger hirdetőjében Arad. 13336

FIGYELEM! Belvárosi és külvárosi bér- és magánházak elfoglalható 2-6 szobás lakásokkal eladók. Bővebbet Haász-iroda Arad, Strada Românului 5. (Zrinyi-utca.) 13540

CALEA BIHORULUI (Nagyvárad-úton) fűszerüzlet berendezéssel, kétszobás lakással 30.000 Leiért eladó. Uranus-iroda Arad, főpostával szemben. 13933

ELADÓ Str. Cogalniceanu (Mikes-utca-ban) szép magánház, elfoglalható fürdőszobás lakással. Bővebbet Wallinger-irodában Arad. 13337

Oktatás.

PERFEKT francia és angol órát adó nőt, vagy férfit keresek. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 400

Különbőle.

VILLANYSZERELÉST, csengőberendezést legolcsóbban vállal Schwarz műszerész Arad, Strada Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 3. 12815

ZONGORÁT, vagy pianót bérbe keresek vidékre. Cim Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 5483

PÉNZKÖLCSÖNT 150.000 Lei erejéig megfelelő garancia mellett folyósítok. Cim Savoy Arad, Bul. Carol 32. 13797

ELVESZETT a Strada Cotului (Könyök-utca) át a Városi-kávéházig vezető úton egy borostyán gyöngysor. A becsületes megtaláló kedő jutalom ellenében a Kelet hírlapirodában Arad adja át. 14025

ELVESZETT Str. Eminescutól Dácia-kávéházig zöld diákkefény kalap. Becsületes megtaláló hozza azt Wallinger irodába Arad. 13336

KERESÜNK vasút közelében nagy befogadó képességű raktárhelyiséget. — Deutsch Testvérek szállítók Arad, Telefon 401. 5494

HASZNALT OLON megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalában.

SCHATTELES ÜGYNÖKSÉG

Karanebeasi- LUGOJ. Telefon sz. u. 3. LUGOS 16.
Kereskedelmi áru- és termény-képviselő. 5489

Ujságmakulatura

5 kgr.-os csomagokban

kapható a kiadóhivatalban

„EGOL” cipőkrém, kékitő, fémtisztító felülmúlhatatlan minőségben már 1 drb. vételnél is gyári áron kapható: MERCEDES-nél, ARAD.

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadóhivatalban: Aradi nyomdavezetés.